

Tungkol Saan ang Modyul na Ito?

Bilang manggagawa, tungkulin mong pagbutihin ang iyong kasanayan upang mapabuti ang trabaho. Isa lamang ito sa mga responsibilidad mo sa iyong pinagtatrabahuhan. May mga tungkulin din sa iyo ang iyong amo. Alam mo ba ang mga ito? Paano na ang iyong mga karapatan at benepisyong bilang manggagawa? Natatanggap mo ba ito sa ngayon?

Layunin ng modyul na ito na maunawaan mo ang mga bagay na kailangan mong malaman ukol sa pasahod at mga benepisyong nararapat mong tanggapin bilang manggagawa. Ituturo sa iyo kung paanong kuwentahin ang iyong sahod. Malalaman mo rin ang tungkol sa mga bawas at nauukol na kabayaran na dapat mong tanggapin sa bawat dagdag na oras na iyong tatrabahuhin. Matututuhan mo rin kung ano ang mga tungkulin sa iyo ng iyong amo sakaling maaksidente ka habang nagtatrabaho gayundin ang mga benepisyong mo bilang miyembro ng SSS (*Social Security System*) o GSIS (*Government Service Insurance System*).

Nahahati sa dalawang aralin ang modyul na ito:

Aralin 1 – *Benepisyong Manggagawa*

Aralin 2 – *Sino ang Mag-aalaga sa Akin?*

Anu-ano ang mga Matututuhan Mo sa Modyul na Ito?

Matapos mong pag-aralan ang modyul na ito, may kakayahan ka nang:

- ◆ talakayin ang mga karapatan at mga benepisyong mo bilang manggagawa;
- ◆ kuwentahin ang iyong arawan, lingguhan, buwanan, at taunang sahod; at
- ◆ maipaliwanag ang papel na ginagampanan ng GSIS at SSS at kung paanong mapapakinabangan ng mga manggagawa ang mga benepisyong binibigay ng mga ito sakaling may aksidente sa trabaho.

Anu-ano na ang mga Alam Mo?

Bago mo umpisahang pag-aralan ang modyul na ito, sagutin muna ang sumusunod na mga tanong para malaman kung gaano na ang nalalaman mo hinggil sa paksang ito.

Isulat ang **Oo** sa patlang kung isinasaad ng pangungusap ang tungkol sa mga tamang patakaran sa pinagtatrabahuhan o mga katotohanan hinggil sa mga karapatan at tungkulin ng manggagawa, at **Hindi** kung hindi ito ang tinutukoy.

- _____ 1. May kaukulang halaga na binabawas sa iyong sahod sa bawat minutong mahuli kang dumating sa itinakdang oras.
- _____ 2. Ipinaliliwanag sa iyo ng amo mo kung paano niya kinukuwenta ang iyong sahod.
- _____ 3. Bilang manggagawa, tungkulin mong pagbutihin ang iyong trabaho sa abot ng iyong makakaya.
- _____ 4. Binabayaran ka kahit sa mga araw na hindi ka nagtrabaho dahil binabawas ito ng iyong amo sa mga araw na iyong ibabakasyon.
- _____ 5. Ang amo mo ang bahala sa mga gastusing medikal kung maaksidente ka sa iyong pinagtatrabahuhan sa oras ng trabaho.
- _____ 6. Maaari kang humingi ng mga benepisyong medikal mula sa SSS o GSIS kahit hindi kaugnay sa iyong trabaho ang iyong sakit.
- _____ 7. Kung maputol ang iyong tainga habang nagtatrabaho, babayaran ka ng amo mo ng halagang batay sa inaambag mo sa SSS o GSIS at sa iyong buwanang pasahod.
- _____ 8. Hindi maaaring maging miyembro ng SSS o GSIS ang taong may sariling negosyo.
- _____ 9. Bibigyan ka ng karagdagang bayad kapag nagtrabaho ka ng higit sa walong oras bawat araw.
- _____ 10. Binabawasan ang iyong sahod bilang kabayaran sa mga utang mo sa iyong amo.

Kamusta na? Sa palagay mo ba mahusay ang iyong mga ginawa?

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 54.

Kung tama ang lahat ng iyong mga sagot, mahusay! Ipinakikita nito na marami ka nang alam hinggil sa paksang ito. Maaari mo pa ring pag-aralan ang modyul na ito upang magbalik-aral. Malay mo, baka may ilang mga bagong bagay kang matutunan dito.

Kung kaunti lang ang tama mong sagot, huwag mabahala. Nangangahulugan na para sa iyo ang modyul na ito. Tutulungan ka nitong maunawaan ang mga mahahalagang bagay na magagamit mo sa pang-araw-araw na buhay. Kapag pinag-aralan mong mabuti ang modyul na ito, malalaman mo ang mga kasagutan sa lahat ng mga tanong sa pagsubok na ito at higit pa! Handa ka na ba?

Puwede mo nang buksan sa susunod na pahina para umpisahan ang Aralin 1.

Mga Benepisyong Manggagawa

Magandang araw sa iyo! Handa ka na bang umpisahan ang aralin na ito? Sinasakop nito ang mga mahahalagang kalagayan sa buhay ng manggagawa, ang kaniyang suweldo at mga benepisyong maaari niyang matanggap bilang manggagawa. Makatutulong ito sa iyo, may trabaho ka man o wala.

Matapos pag-aralan ang aralin na ito, may kakayahan ka nang:

- ◆ kilalanin ang iyong mga karapatan at mga benepisyo bilang manggagawa;
- ◆ kuwentahin ang iyong arawan na pasahod batay sa lingguhan, buwanan at taunang suweldo; at
- ◆ kuwentahin ang mga kaltas sa iyong suweldo.

Basahin Natin Ito

Basahin at pag-aralan ang sumusunod na mga pangyayari hinggil sa buhay ng manggagawa. Pagkatapos, sagutin ang mga tanong.

1. May ilang buwan ka nang nagtatrabaho bilang manggagawa ng gusali sa isang bahay-kalakal o kompanya? Lingguhan ang bayad sa iyo. Paano sa palagay mo kinukuwenta ng amo mo ang iyong pasahod? Alam mo ba kung magkano ang pinakamaliit na pasahod?

---
2. Maraming tanggap na pedido o order ng *T-shirts* ang pagawaan ng mga damit na iyong pinagtatrabahuhan. Pinagtrabaho ka hanggang 9:00 ng gabi para matapos ang mga dagdag na pagawa. Lampas ito sa karaniwang walong oras na pagtatrabaho. Alam mo ba kung magkano ang tatanggapin mo bilang kabayaran sa lampas na oras ng pagtatrabaho? Paano ito kinukuwenta?

---

3. Kadalasan, maaga kang pumapasok sa iyong pinagtatrabahuhan. Ngunit isang araw, dahil sa matinding trapik, 20 minuto kang nahuli sa pagdating. Sa araw ng suweldo, napansin mo na kinaltasan ng amo mo ang iyong suweldo. Magkano ang dapat ibawas para sa 20 minutong pagkahuli sa trabaho? Paano ito kinukuwenta?

Nasagutan mo ba ang lahat ng mga tanong?

Alamin Natin

Alam mo ba na ₱ 250.00 bawat araw ang pinakamababang pasahod o *minimum wage* (sa taong 2000) sa kasalukuyan dito sa Metro Manila at ibang mga rehiyon ng Pilipinas? Kung itatanong mo, anong ibig sabihin ng *minimum wage*? Ito ang pinakamababang pasahod na itinakda ng *Regional Tripartite Wages and Productivity Board*. Para ito sa mga manggagawang pang-agrikultura at di-pang-agrikultura sa bawat rehiyon ng bansa.

Itinataas ang minimum wage para iangat ang pamantayan ng pamumuhay ng mga manggagawa at ng kanilang pamilya. Isa pa, upang maibigay sa sektor ng manggagawa ang naaayon sa trabahong kanilang ginawa, tumulong sa paglikha ng trabaho sa mga probinsiya, at hayaang lumago at kumita ang mga kalakalan o *businesses*.

Nagaganap ang pagtaas ng minimum wage matapos ang masusing pagsasaalang-alang ng *Board* sa mga sumusunod:

- ◆ pangangailangan sa pagtaas ng minimum wage
- ◆ halaga ng mga pangunahing bilihan
- ◆ gastos ng pamumuhay
- ◆ pangangailangan ng mga manggagawa at ng kanilang pamilya
- ◆ pangangailangan sa pag-udyok sa mga industriya na mamuhunan sa mga probinsiya
- ◆ mapabuti ang pamantayan ng pamumuhay
- ◆ kasalukuyang antas ng mga pasahod
- ◆ kinikita ng mga *employer* at ang kanilang kakayahan na magbigay ng dagdag na pasahod
- ◆ mga epekto sa trabaho at kinikita ng pamilya
- ◆ pantay na pamamahagi ng kita at yaman

Pag-aralan at Suriin Natin Ito

Nakasaad sa ibaba ang mga paraan kung paano kinukuwenta ang arawan, lingguhan at buwanang pasahod. Pag-aralan nang mabuti ang mga ito.

Arawang Suweldo

- a. May mga manggagawa na binabayaran ng arawan. Sa ngayon, nakatakda sa ₱250.00 ang pinakamababang arawang pasahod. Maaaring humigit ito sa ₱250.00 ayon sa kasanayan ng manggagawa.

$$₱250.00 = \text{minimum wage}$$

- b. Kinukuwenta naman ang arawang suweldo ng ibang manggagawa sa paghahati ng kanilang buwanang pasahod sa 22, 26 o 30 araw. Nakasalalay sa mga patakaran ng kompanya o organisasyon ang bilang ng mga araw na ginagamit sa paghati ng buwanang pasahod. Halimbawa, maaaring piliing kuwentahin ang arawang sahod ng mga manggagawa sa pamamagitan ng paghati ng buwanang pasahod sa 22 araw ng kompanya A:

$$\begin{aligned}\text{Arawang suweldo} &= \frac{\text{Buwanang pasahod}}{22 \text{ araw (di-kasama ang Sabado at Linggo)}} \\ &= ₱ 7,500.00/22\end{aligned}$$

$$\text{Arawang suweldo} = ₱ 340.90$$

Maaaring piliing hatiin ng kompanya B ng buwanang pasahod ng manggagawa sa 26 araw upang makuha ang arawang suweldo:

$$\begin{aligned}\text{Arawang suweldo} &= \frac{\text{Buwanang pasahod}}{26 \text{ araw (kasama ang Sabado)}} \\ &= ₱ 7,500.00/26 \text{ araw}\end{aligned}$$

$$\text{Arawang suweldo} = ₱ 288.46$$

Maaari namang hatiin ng kompanya C ang buwanang pasahod ng manggagawa sa 30 araw upang makuha ang arawang suweldo:

$$\begin{aligned}\text{Arawang suweldo} &= \frac{\text{Buwanang pasahod}}{30 \text{ araw (kasama ang Sabado at Linggo)}} \\ &= ₱ 7,500.00/30 \text{ araw}\end{aligned}$$

$$\text{Arawang suweldo} = ₱ 250.00$$

Mapapansin na lumiliit ang arawang suweldo habang lumalaki ang bilang ng araw na ginagamit upang hatiin ang buwanang pasahod.

Lingguhang Suweldo

Narito ang paraan kung paanong kukuwentahin ang lingguhang pasahod:

- a. Kung mula Lunes hanggang Biyernes ang karaniwang mga araw ng pagtatrabaho:

$$\begin{aligned}\text{Lingguhang suweldo} &= (\text{minimum wage}) (\text{bilang ng mga araw ng trabaho}) \\ &= ₱250.00 \times 5 \text{ araw (Lunes – Biyernes)} \\ &= ₱1,250.00\end{aligned}$$

- b. Kung mula Lunes hanggang Sabado ang karaniwang mga araw ng pagtatrabaho, kuwentahin sa anim na araw, tulad ng halimbawa sa ibaba:

$$\begin{aligned}\text{Lingguhang suweldo} &= (\text{minimum wage}) (\text{bilang ng mga araw ng trabaho}) \\ &= ₱250.00 \times 6 \text{ araw (Lunes – Sabado)} \\ &= ₱1,500.00\end{aligned}$$

Buwanang Suweldo

Hindi dapat kumulang sa pinakamababang arawang pasahod na minultiplika sa 365 at hinati sa 12 ang pinakamababang buwanang pasahod. (365 ang bilang ng mga araw sa isang taon, samantalang ang 12 ang bilang ng mga buwan sa isang taon.)

$$\begin{aligned}\text{Pinakamababang buwanang pasahod} &= \frac{₱250.00 \times 365}{12} \\ &= ₱7,604.15\end{aligned}$$

Kapag nagkukuwenta ng mga pasahod, may mga pagkakataong ang mga sagot ay may sobrang dalawang bilang sa kanan pagkatapos ng *decimal point*.

$$\begin{aligned}\text{Halimbawa:} \quad & \frac{₱250.00 \times 365}{12} \\ &= ₱7,604.1666666666666667 \\ & \quad \uparrow \\ & \text{decimal point}\end{aligned}$$

Kapag nagkukuwenta ng pera, kailangan mong makuha ang hustong halaga. Iyon ang dahilan kung bakit ₱7,604.15 ang sagot sa pahina 7. Makukuha mo ang ganitong halaga kapag binuo mo ang dalawang sumusunod na bilang pagkatapos ng decimal point (sentimos) sa pinakamalapit na 5 o 10. Halimbawa, maaaring buuin ang ₱7,604.1666666666666667 sa pinakamalapit na 5 at isinusulat bilang ₱7,604.15.

Narito pa ang ilang halimbawa ng pagbuo sa 5 at 10:

$$\text{₱ } 102.08 = \text{₱ } 102.10$$

$$\text{₱ } 299.94 = \text{₱ } 299.90$$

$$\text{₱ } 876.76 = \text{₱ } 876.80$$

$$\text{₱ } 345.99 = \text{₱ } 346.00$$

Ilang araw kang nagtatrabaho sa isang linggo? Sa isang linggo, may karapatan kang magpahinga ng isa hanggang dalawang araw. Kadalasan, hindi nagtatrabaho ang mga tao kapag Sabado at Linggo. Subalit, puwede ring ituring na araw ng trabaho ang Sabado ayon sa patakaran ng kompanya na iyong pinagtatrabahuhan.

Maging empleyado ka man sa pabrika o sa opisina, may karapatan kang malaman kung magkano ang kikitain mo kapag nagtatrabaho ka nang labis sa takdang oras o *overtime work*. **Overtime pay** o **OT pay** ang tawag dito.

May nakasaad din sa *Labor Code* na dapat kang bigyan ng dagdag na kabayaran kapag pinagtatrabaho ka ng Linggo o mga piyesta opisyal (*holidays*).

Ang *Article 93* ay hinggil sa pagkuwenta ng sahod para sa trabahong natatapat sa mga araw ng pahinga, Linggo o *holiday* at isinasaad dito na: (a) kapag pinagtatrabaho o pinayagang magtatrabaho ang manggagawa sa kanyang araw ng pahinga, babayaran siya ng dagdag na sahod na di-bababa sa tatlung porsiyento (30%) ng kaniyang suweldo. Ang trabahong ginawa sa kahit na anong *special holiday* ay babayaran ng dagdag na sahod na di-bababa sa tatlung porsiyento (30%) ng kanyang suweldo. Kung matapat ang *holiday work* sa araw ng pahinga ng manggagawa, may karapatan siyang tumanggap ng dagdag na sahod na di-bababa sa limampung porsiyento (50%) ng kaniyang suweldo.

Basahin Natin Ito

Napag-aralan natin kung paanong kinukuwenta ang iyong arawan, lingguhan at buwanang pasahod. Ngayon naman pag-uusapan natin ang tungkol sa iyong dagdag na sahod o *overtime pay*. Basahin ang kuwento nila Siony at Lina.

Dagdag, Bawas sa Sahod

Dispatsadora si Siony sa isang malaking tindahan ni Mang Husto.

Maraming mabibili sa tindahang ito: pagkain, gamit sa paaralan, mga damit at iba't iba pang uri ng mga bilihin.

Tuwing Sabado at pasukan sa mga paaralan, maraming namimili ng mga kagamitan para sa paaralan.

At sa dami ng mga namimili...

Siony, mananatiling bukas ang tindahan hanggang 9:00 ng gabi.

At dahil nagmamadali si Mang Husto, umalis siya nang maaga. Pagdating ng 9:00 ng gabi...

Anong oras kaya tayo magsasara? Ang dami pa ring mga tao, kahit na maaga tayong nagbukas kaninang 7:00 ng umaga!

Bandang 10:00 ng gabi...

Ay salamat, wala nang mga namimili.
Maaari na akong magsara!

Sa bahay...

Ate, bakit
ginabi ka
nang pag-
uwi?

Marami kasing mga
namili ngayong araw.
Pasukan na kasi sa
mga paaralan.

Sumabad ang kanilang ina...

Mababayaran ka ba nang husto para
sa labis na oras mong ipinagtrabaho?
Balita ko hindi nagbibigay ng
karampatang *overtime pay* si Mang
Husto!

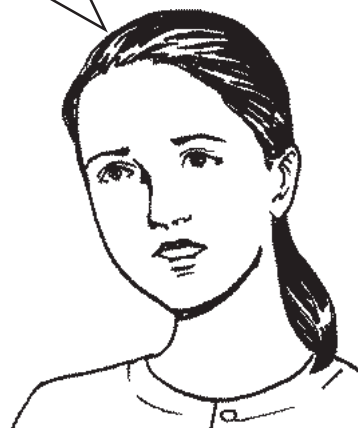
Hay naku, Inay, dapat siyang
magbayad nang nararapat sa akin!
Pagod na pagod ako ngayong araw
dahil sa dami ng mga namili.

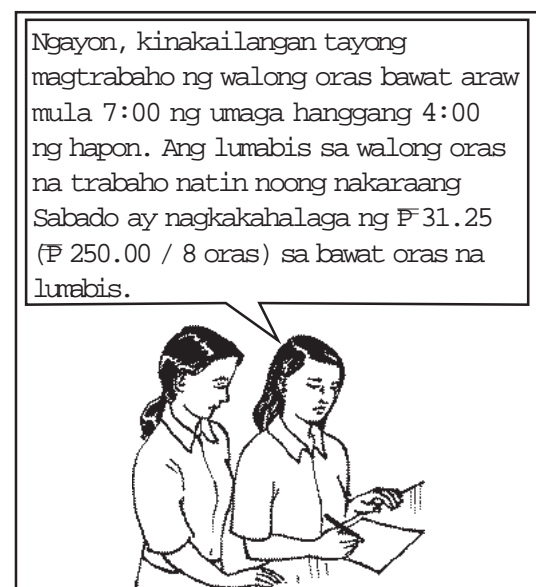
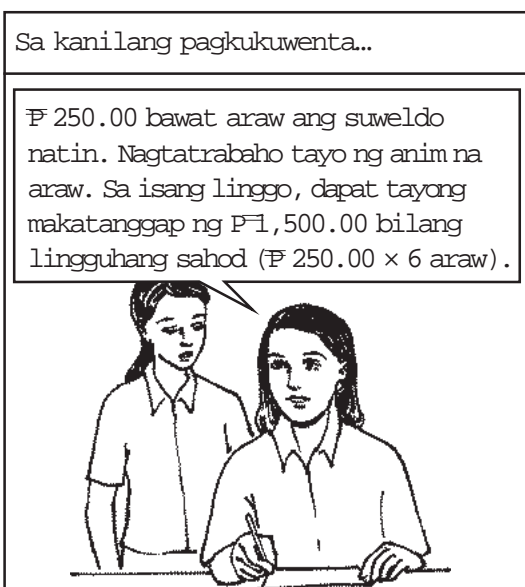
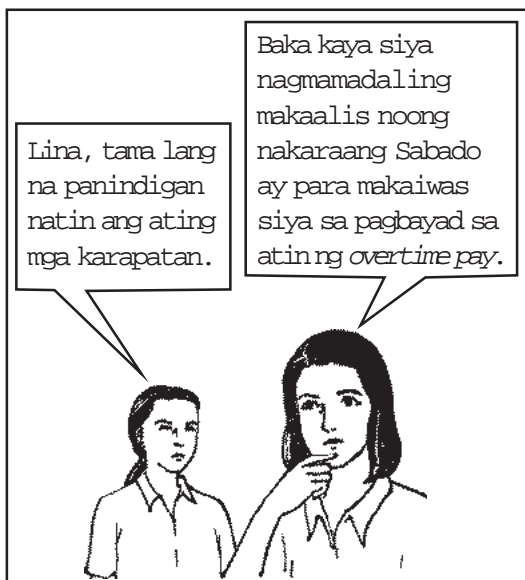
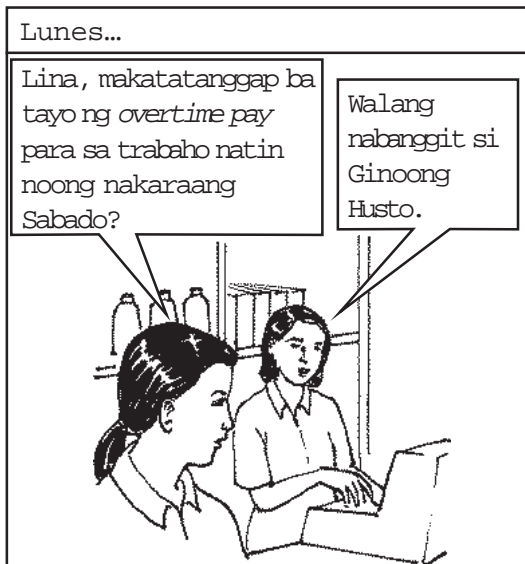

Dapat itinanong mo sa kaniya kung
babayaran ka para sa trabaho mong
labis sa karaniwang oras ng
pagtatrabaho!

Nagmamadali siyang makauwi.
Tatanungin ko ang kahera bukas na
bukas ng umaga! Naku, wala nga
pala ang kahera kapag Linggo!

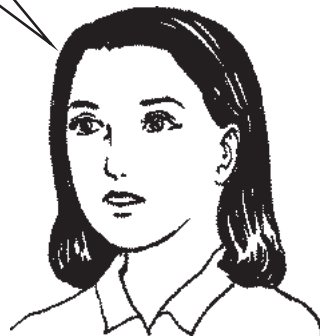
Kung nagtrabaho tayo mula 4:00 ng hapon hanggang 10:00 ng gabi, anim na oras iyon. Kaya, $\text{₱} 31.25 \times 1.25\% \times 6 \text{ oras} = \text{₱} 234.375$ o $\text{₱} 234.40$. Ang 1.25 ay porsiyentong idinagdag sa ating *basic pay* para sa *overtime*.

Wow, malaki pala ang halagang dapat kong matanggap. Hindi ako nahuhuli sa pagpasok sa trabaho. Lagi akong dumarating bago mag 7:00 ng umaga.

Iyan naman ang problema ko, kasi noong nakaraang Huwebes nahuli ako ng isa't kalahating oras sa pagdating sa trabaho. At noong nakaraang Biyernes, dumating ako ng 7:45 ng umaga.

Eh, magkano lahat ang dapat kong matanggap?

Makatatanggap ka ng $\text{₱} 1,734.40$, kasama na ang iyong *overtime pay*. $\text{₱} 1,500.00 + \text{₱} 234.40 = \text{₱} 1,734.40$.

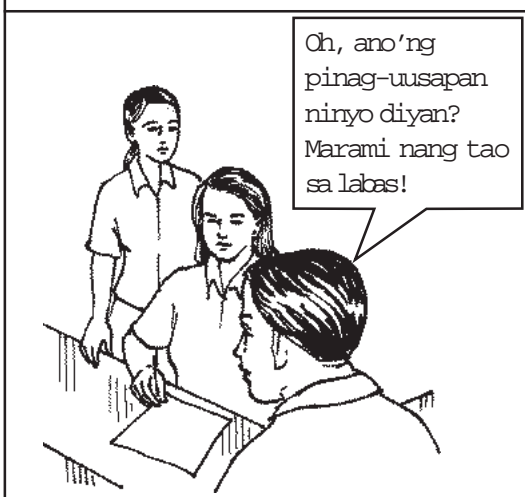

Para sa akin naman, kailangan kong magkaltas ng kaukulang halaga para sa mga minutong nahuli ako nang dating sa trabaho.

Kung binabayaran ako ng $\text{₱} 31.25$ bawat oras, nagkakahalaga ang bawat minuto ng $\text{₱} 0.5208$ o $\text{₱} 31.25 / 60 \text{ minuto}$. Dahil nahuli ako ng 90 minuto noong Huwebes at 45 minuto noong Biyernes, 135 minuto lahat-lahat. $135 \text{ minuto} \times \text{₱} 0.52 = \text{₱} 70.20$. Ibig sabihin nito, $\text{₱} 70.20$ ang kakaltasin mula sa lingguhang suweldo ko. Makatanggap ako ng $\text{₱} 1,664.20$ ($\text{₱} 1,500.00 + \text{₱} 234.40 - \text{₱} 70.20 = \text{₱} 1,664.20$).

Nang biglang...

Oh, ano'ng pinag-uusapan ninyo diyan? Marami nang tao sa labas!

Eh, Mang Husto, nagtitinging-tingin lang naman sila. At saka, hindi naman kami nagiging pabaya!

Anong oras po ba namin matatanggap ang aming suweldo?

Ah, oo. Si Lina na ang bahala diyan. Matatanggap ninyo ang inyong karaniwang sahod.

Ano'ng ibig ninyong sabihing karaniwang sahod? Gabing-gabi na kaming nakauwi noong nakaraang Sabado dahil napakaraming namimili. Hindi ba dapat lang na mabayaran kami para sa *overtime work* na ginawa namin?

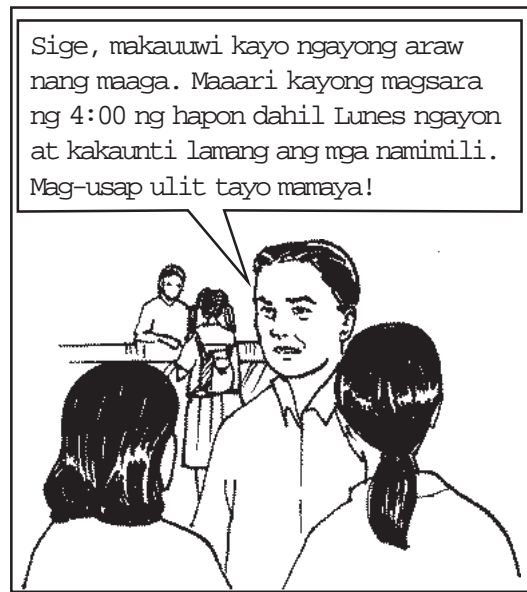
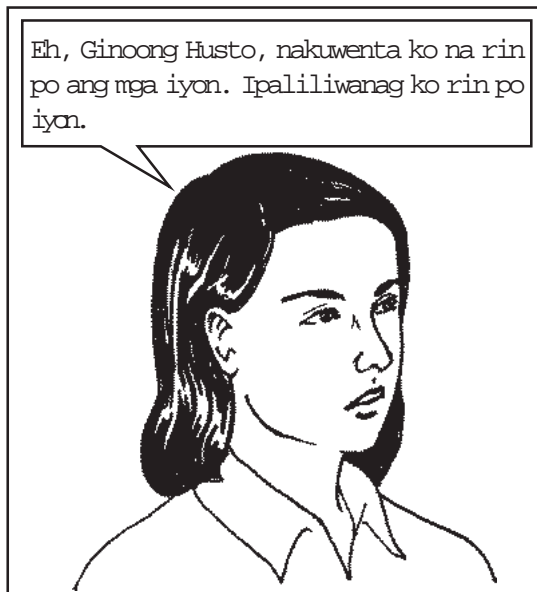
Ah, oo. Nagmamadali kasi ako. Sige, ang bawat isa sa inyo ay makatatanggap ng dagdag na limampung piso!

Pero, Ginoong Husto, may tamang proseso po sa pagkuwenta ng *overtime pay*. Ganito po iyon...

Mabuti! Ipaliwanag mo sa akin mamaya at idaragdag na lang natin iyan kung tama ang inyong pagkukuwenta. Oo nga pala, hindi ko pa naibabawas ang mga multa para sa mga panahong nahuli kang pumasok, Lina.

Magbalik-aral Tayo

1. Ano sa palagay mo ang mangyayari? Babayaran kaya ni Ginoong Husto si Lina at Siony para sa kanilang overtime work?

---
2. Paano kinuwenta nila Lina at Siony ang kanilang overtime pay? Kuwentahin mo sa loob ng kahon na nakalaan sa ibaba.
3. Paano kinuwenta ni Lina ang mga pagkaltas sa kaniyang sahod? Kuwentahin mo sa loob ng kahon na nakalaan sa ibaba.

4. Sa palagay mo ba makatarungan ang alok ni Ginoong Husto na limampung piso ang kabayaran para sa anim na oras na overtime work nila Lina at Siony? Ipaliwanag ang iyong sagot.
-

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 55–56

Nasagutan mo ba nang tama ang lahat ng mga tanong? Kung oo, magaling! Alam mo kung paanong kuwentahin ang iyong overtime pay at mga kalitas sa sahod. Kung may mga mali ka naman, pagbalik-aralan ang mga napag-usapan na natin para lalo mong maunawaan ang mga ito.

Pag-aralan natin nang mabuti ang mga pagkukuwentang ginawa nila Siony at Lina.

Pag-aralan at Suriin Natin Ito

Magkano Ba ang Nararapat na Idagdag?

Ang mga manggagawang katulad mo ay kadalasang napapaki-usapang magtrabaho nang higit sa karaniwang walong oras ng pagtatrabaho bawat araw. Dapat mong malaman kung magkano ang ibabayad sa iyo para sa mga labis na oras na ito. Sa ganitong paraan, puwede mong kuwentahin ang dagdag na sahod na nararapat mong tanggapin. Ganito ang pagkuwenta nito:

Una, kuwentahin ang iyong suweldo bawat oras.

$$\frac{\text{Arawang suweldo}}{8 \text{ oras}} = \text{suweldo bawat oras}$$

Halimbawa, kung tumatanggap ka ng ₱ 275.00 bawat araw:

$$\frac{\text{₱ } 275.00}{8 \text{ oras}} = \text{₱ } 34.375 \text{ o } \text{₱ } 34.40 \text{ bawat oras}$$

Kung nag-overtime ka ng ilang minuto lamang, ito ang nararapat mong tanggapin para sa bawat minuto na trinabaho mo:

$$\frac{\text{₱ } 34.375 \text{ (suweldo bawat oras)}}{60 \text{ minuto (minuto bawat oras)}} = \text{₱ } 0.5729 \text{ bawat minuto}$$

Mapapansin mong ang iyong overtime pay ay katumbas ng halaga ng iyong regular na suweldo bawat oras o regular na suweldo bawat minuto bukod pa sa dagdag na porsiyento depende sa araw na nag-overtime ka. Magkakaiba ang dagdag na porsiyento para sa pangkaraniwang araw, Sabado at Linggo. Para sa overtime:

- ◆ Pangkaraniwang araw, dapat kang makatanggap ng dagdag na 25% sa karaniwan mong suweldo
- ◆ Sabado, dapat kang makatanggap ng dagdag na 30% sa karaniwan mong suweldo
- ◆ Linggo, dapat kang makatanggap ng dagdag na 40% sa karaniwan mong suweldo

Halimbawa, kung nag-overtime ka ng 30 minuto sa pangkaraniwang araw, ganito ang kuwenta ng iyong overtime pay:

(suweldo bawat minuto) (*overtime percentage rate*) (mga minutong trinabaho)

$$\text{₱ } 0.5729 \times 1.25 \times 30 \text{ minuto} = \text{₱ } 21.483 \text{ o } \text{₱ } 21.50$$

125% o 1.25 ang *overtime percentage rate* o porsiyentong singil sa overtime sa pangkaraniwang araw.

Subukan natin ang ilan pang mga halimbawa:

1. Ganito ang pagkuwenta ng iyong overtime pay para sa pangkaraniwang araw kung kumikita ka ng ₱ 250.00 bawat araw:

$$\frac{\text{₱ } 250.00}{8 \text{ oras}} = \text{₱ } 31.25 \text{ bawat oras} \times \underset{\substack{\uparrow \\ \text{overtime percentage rate sa pangkaraniwang araw na trabaho}}}{1.25} = \text{₱ } 39.06 \text{ o } \text{₱ } 39.10 \times \text{bilang ng oras ng overtime work}$$

₱ 39.10 bawat oras ang iyong *overtime rate* o singil sa pangkaraniwang araw na overtime (Lunes hanggang Biyernes).

$$\text{₱ } 39.10 \times \text{bilang ng mga oras na nagtrabaho ka ng overtime} = \text{kabuuang overtime pay}$$

2. Ganito ang pagkuwenta ng iyong overtime pay para sa Sabado:

$$\frac{\text{₱ } 250.00}{8 \text{ oras}} = \text{₱ } 31.25 \text{ bawat oras} \times \underset{\substack{\uparrow \\ \text{overtime percentage rate tuwing Sabado}}}{1.30} = \text{₱ } 40.625 \text{ o } \text{₱ } 40.60 \times \underset{\substack{\uparrow \\ \text{overtime rate sa bawat oras tuwing Sabado}}}{\text{bilang ng oras ng overtime work}}$$

Nagkakahalaga ng ₱ 40.60 bawat oras ang iyong overtime rate tuwing Sabado.

$$\text{₱ } 40.60 \times \text{bilang ng mga oras na nagtrabaho ka ng overtime} = \text{kabuuang overtime pay}$$

3. Ganito ang pagkuwenta ng iyong *overtime pay* para sa Linggo:

$$\frac{\text{₱ } 250.00}{8 \text{ oras}} = \text{₱ } 31.25 \text{ bawat oras} \times \underset{\substack{\uparrow \\ \text{overtime percentage} \\ \text{rate tuwing Linggo}}}{1.40} = \text{₱ } 43.75 \times \underset{\substack{\uparrow \\ \text{overtime rate sa bawat oras} \\ \text{tuwing Linggo}}}{\text{bilang ng oras ng overtime work}}$$

Nagkakahalaga ng ₱43.75 bawat oras ang iyong *overtime rate* tuwing Linggo.

$\text{₱ } 43.75 \times \text{bilang ng mga oras na nagtrabaho ka ng overtime} = \text{kabuuang overtime pay}$

Subukan Natin Ito

Kuwentahin ang overtime pay para sa mga taong nasa sumusunod na mga kalagayan. Lahat sila'y nagtatrabaho mula Lunes hanggang Biyernes at kumikita ng ₱250.00 bawat araw.

1. Ang karaniwang oras ng trabaho ni Susie ay mula 8:00 ng umaga hanggang 5:00 ng hapon. Noong nakaraang Sabado, nag-overtime siya. Dumating siya sa kanyang pinagtatrabahuhan ng 8:15 ng umaga at umuwi siya ng 6:15 ng gabi. Kuwentahin mo kung magkano ang overtime pay na matatanggap niya. Magbawas ng isang oras para sa kanyang pananghalian.

2. Noong mga nakaraang tatlong araw. Nagtrabaho si Eva nang overtime mula 5:00 ng hapon hanggang 8:00 ng gabi. Kuwentahin ang kabuuang overtime pay niya para sa tatlong araw.

3. Sa opisina ni Benny, mula 9:00 ng umaga hanggang 6:00 ng gabi ang karaniwang oras ng pagtatrabaho. Noong nakaraang Biyernes, pinakiusapan si Benny ng kaniyang amo na pumasok sa opisina sa darating na Linggo upang paghandaan ang isang *training session* sa Lunes. Kuwentahin ang overtime pay ni Benny kung siya'y nagtrabaho noong Linggo mula 9:35 ng umaga hanggang 5:35 ng hapon. Magbawas ng isang oras para sa kanyang pananghalian.

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 56–57.

Basahin Natin Ito

Magkano ba ang Dapat Kaltasin?

Nagtataka ka ba kung bakit minsan ang suweldo mo ay mas mababa kaysa sa karaniwan mong tinatanggap? Ilang beses ka na bang nagtaka kung bakit may mga kaltas sa iyong sahod? Bukod sa kaalaman mo kung paanong kuwentahin ang iyong arawan, lingguhan at buwanang sahod, dapat mo ring malaman kung paanong kukuwentahin ang mga kaltas.

Kung minsan, pinauuwi kayo dahil sa malakas na bagyo at pagkawala ng kuryente. Sa mga pagkakataong iyon, hindi dapat kaltasan ang iyong suweldo. Subalit, kung hindi ka dumating sa tamang oras sa iyong pinagtatrabahuhan o umuwi ka nang maaga mula sa trabaho, maaaring ibawas ng iyong amo ang kaukulang bilang ng mga minuto o oras na ito mula sa iyong sahod.

Halimbawa:

Binabayaran ka ng arawang sahod na ₱ 250.00 at ₱ 31.25 ang kinikita mo sa bawat oras, tulad ng ipinakikita sa ibaba.

$$\frac{\text{₱ } 250.00}{8 \text{ oras}} = \text{₱ } 31.25 \text{ bawat oras}$$

Sa loob nang isang linggo, kung tatlong oras kang nahuli sa pagdating sa trabaho:

$$\frac{\text{₱ } 250.00}{8 \text{ oras}} = \text{₱ } 31.25 \text{ bawat oras} \times 3 \text{ oras} = \text{₱ } 93.75 \quad \leftarrow \text{Ito ang halagang kakaltasin ng iyong amo mula sa isang linggong sahod mo}$$

$$\text{₱ } 250.00 \text{ bawat araw} \times 6 \text{ araw ng trabaho (Lunes – Sabado)} = \text{₱ } 1,500.00$$

Ang halagang ito (₱ 1,500.00) ay buong linggo mong sahod para sa pagtatrabaho mula Lunes hanggang Sabado.

$$₱ 1,500.00 - ₱ 93.75 = ₱ 1,406.25 \quad \leftarrow \text{Ito ang iyong isang linggong sahod, na binawasan ng tatlong oras nang pagkakahuli sa trabaho}$$

Sa pagkuwenta ng overtime pay o kaltas sa iyong sahod, dapat mo munang kunin ang iyong suweldo bawat oras o suweldo bawat minuto. Matapos kuwentahin ito, maaari mo nang kuwentahin ang iyong lingguhang kikitain sa pagdagdag ng iyong *OT pay* at pagbawas ng mga kaukulang halagang kakaltasin.

Subukan Natin Ito

Pag-aralan ang sumusunod na mga sitwasyon, at gawin kung ano ang hinihingi. Ipagpalagay mo na mula Lunes hanggang Biyernes ang karaniwang araw ng pagtatrabaho. Ipagpalagay din na ang dalawang tao sa sumusunod na mga sitwasyon ay sumasahod ng ₱ 250.00 bawat araw.

1. Nagtataka si Beth kung bakit mas mababa ang kaniyang suweldo kaysa sa dati niyang sinasahod. Bigla niyang natandaan na may dalawang pagkakataong nahuli siya sa pagpasok sa pinagtatrabahuhan. Una, noong nakaraang Miyerkoles kung saan kinailangan niyang magpunta sa paaralan ng kaniyang anak na babae. Nahuli siya ng tatlong oras. Pangalawa, nang mahuli siya sa pagbangon sa umaga at nakarating siya sa pinagtatrabahuhan ng 9:45 ng umaga. Kuwentahin ang mga kakaltasin sa kaniya kung ang karaniwang oras ng pagtatrabaho ay mula 8:00 ng umaga hanggang 5:00 ng hapon.

2. Nakapasok sa trabaho si Hector ng 10:00 ng umaga ngayong araw dahil masakit ang kaniyang ulo. Kuwentahin ang mga kakaltasin sa kaniya kung ang karaniwang mga oras ng pagtatrabaho ay mula 8:00 ng umaga hanggang 5:00 ng hapon.

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 57–58.

Pag-aralan at Suriin Natin Ito

Maliban sa mga multa para sa pagpasok nang huli sa trabaho at sa hindi pagpasok sa trabaho, mayroon din ibang mga bagay na kinakaltas mula sa iyong suweldo. Narito ang ilang mga halimbawa:

- ◆ **Pag-aambag sa SSS o GSIS.** Buwanang kinakaltas ang mga ito mula sa suweldo ng mga manggagawa at ipinadadala sa SSS or GSIS. Ang mga kinakaltas ay ayon sa pagkakagrupa o *bracket* ng mga suweldo. Nagpapadala rin ng kaukulang halaga ang mga employer. Halimbawa, ipagpalagay nating manggagawa ka sa isang pribadong kompanya at ang iyong buwanang suweldo ay ₱ 5,000.00. Kasama ka sa *salary bracket IX* kung saan ang antas ng suweldo ay mula ₱ 4,750.00 hanggang ₱ 5,249.99. Kung gayon, ₱ 166.70 ang iyong inaambag sa SSS. ₱ 263.30 ang kaukulang ambag ng employer naman.
- ◆ **Mga kaltas para sa mga utang mula sa SSS o GSIS.** Ang mga miyembro ng mga ahensiya ng pasegurohan o *insurance agencies* na ito ay pinapayagang magkaroon ng iba't ibang uri ng mga utang batay sa kanilang pag-ambag. Upang mabayaran ang mga utang na ito, kinakaltas ng mga kompanya o employer ang mga buwanang amortisasyon na ipinadadala sa mga ahensiyang ito.
- ◆ **Pag-ambag sa PhilHealth (Philippine Health Insurance Corporation).** Pribadong korporasyon ang PhilHealth na namamahala sa *National Health Insurance Program* o NHIP. Nababatay rin ito sa buwanang pagkakagrupa ng mga suweldo. Tulad ng SSS o GSIS, mayroon din kaukulang ambag ang mga employer na ipinapadala sa PhilHealth. Halimbawa, kung ₱ 5,000.00 ang buwanang sahod mo, ₱ 62.50 ang buwanang ambag mo. Gayon din ang halaga ang ambag ng iyong employer.

Pagkakagrupa ng buwanang sahod		Buwanang Pag-ambag	Ambag ng Maypatrabaho	Ambag ng Manggagawa
Mula	Hanggang			
0.00	3,499.99	75.00	37.50	37.50
3,500.00	3,999.99	87.50	43.75	43.75
4,000.00	4,499.99	100.00	50.00	50.00
4,500.00	4,999.99	112.50	56.25	56.25
5,000.00	pataas	125.00	62.50	62.50

- ◆ **Withholding Tax.** Paunang bayad ang mga ito na kinakaltas ng mga employer para sa *income tax*. Kinakailangan magkaltas ang mga employer ng buwanang *withholding tax* mula sa kanilang mga manggagawa ayon sa antas na ginawa ng *Bureau of Internal Revenue* (BIR). Upang mapadali ang pagbabayad ng mga income tax, at upang mabawasan ang bigat ng minsanang pagbayad ng malaking halaga ng pera.

Subukan Natin Ito

Ilang oras ang overtime work ni Robert Ziga noong:

1. karaniwang mga araw?

--

2. mga Sabado?

--

3. mga Linggo?

--

4. Ilang oras pumasok nang huli si Robert sa trabaho?

--

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 58–59.

Alamin Natin

Anong mangyayari kung may sakit ka at hindi makapasok sa trabaho? Mayroon bang kaukulang halaga na iaawas mula sa iyong sahod dahil sa di mo pagpasok sa trabaho? Kadalasan, may pribilehiyo kang hindi pumasok sa trabaho nang hindi lalagpas sa 30 araw bawat taon at makatatanggap ka pa rin ng buong sahod. 15 araw ang pinapayagang bilang ng di-pagpasok sa trabaho dahil sa pagkakasakit. Ito ang tinatawag na **sick leave**. Maaari naman gamitin bilang **vacation leave** ang nalalabing 15 araw. Magagamit mo ang mga *leave credit* para maglibang, magpahinga o magbakasyon. Kaya, kaibigan, kung kailangan kang lumiban muna sa trabaho, maaari mong sabihin sa iyong employer na iawas ito mula sa iyong *sick* o *vacation leave*. Hindi dapat magkaroon ng bawas ang iyong sahod. Dapat lamang silang magkaltas mula sa iyong sahod kung humigit ka na sa bilang ng leave na nakalaan sa iyo.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan

Pag-aralan ang mga sumusunod na kalagayan at sagutin ang mga tanong.

1. Nagtatrabaho si Bart sa isang restawran at tumatanggap ng ₱310.00 bawat araw mula Lunes hanggang Biyernes. Kadalasan siyang nagtatrabaho mula 8:00 ng umaga hanggang 5:00 ng hapon. Ngayong araw, dumating siya sa trabaho ng 8:00 ng umaga. Pinauwi siya ng kanyang amo ng 3:00 ng hapon dahil sa malakas na pag-ulan. Dapat bang kaltasan ang sahod niya? _____

2. Tatlong beses dumating nang huli sa trabaho si Crisabel noong nakaraang linggo: 40 minuto noong Lunes, 30 minuto noong Miyerkoles, at isang oras noong Huwebes. Magkano ang kakaltasin mula sa lingguhang sahod niya kung siya'y kumikita ng ₱300.00 bawat araw at nagtatrabaho siya ng walong oras bawat araw mula Lunes hanggang Sabado? (Ipakita ang iyong kuwenta sa loob ng kahon) _____

Magkano ang kikitain niya sa trabahong ginawa noong nakaraang linggo pagkatapos bawasin sa kaniyang suweldo ang karampatang halaga nang mahuli

siyang pumasok sa trabaho? (Ipakita ang iyong kuwenta sa loob ng kahon)

3. Kinasundo ni Anna si Nardo para itayo ang kaniyang bahay. Binabayaran niya ang lalaki ng ₱250.00 bawat araw. Nagtatrabaho si Nardo ng walong oras bawat araw, mula Lunes hanggang Biyernes. Noong nakaraang linggo, inutusan siya ni Anna na magtatrabaho ng dagdag na tatlong oras bawat araw sa isang linggo at walong oras sa Sabado. Magkano ang tatanggapin ni Nardo para sa trabaho niya noong nakaraang linggo?

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 59-60. Kamusta ang iyong pagsubok? Tama ba ang lahat ng iyong mga sagot? Kung oo, magaling. Kung hindi naman, pagbalik-aralan ang mga napag-usapan natin sa araling ito bago pumunta sa susunod na aralin.

Tandaan Natin

- ◆ Para kuwentahin ang iyong lingguhang sahod:

Lingguhang sahod = (pinakamababang sahod o minimum wage) (bilang ng karaniwang araw ng pagtatrabaho)

- ◆ Para kuwentahin ang iyong arawang sahod:

Mayroong tatlong paraan kung paanong kuwentahin ang iyong arawang sahod batay sa mga patakaran ng kompanya o ng among pinagtatrabahuhan mo:

$$\text{Arawang pasahod} = \frac{\text{Buwanang suweldo}}{22 \text{ araw (hindi kasama ang Sabado at Linggo)}}$$

$$\text{Arawang pasahod} = \frac{\text{Buwanang suweldo}}{26 \text{ araw (kasama ang Sabado)}}$$

$$\text{Arawang pasahod} = \frac{\text{Buwanang suweldo}}{30 \text{ araw (kasama ang Sabado at Linggo)}}$$

- ◆ Para kuwentahin ang iyong sahod bawat oras:

$$\text{Sahod bawat oras} = \frac{\text{Arawang suweldo}}{8 \text{ oras}}$$

- ◆ Para kuwentahin ang iyong overtime pay:

1. Mga karaniwang araw

- a. Kuwentahin ang iyong sahod bawat oras.

- b. Multiplikahin :

$$\text{sahod bawat oras} \times \text{bilang ng mga dagdag na oras ng pagtatrabaho} \\ \times 1.25$$

2. Mga Sabado

- a. Kuwentahin ang iyong sahod bawat oras.

- b. Multiplikahin :

$$\text{sahod bawat oras} \times \text{bilang ng mga dagdag na oras ng pagtatrabaho} \\ \times 1.30$$

3. Mga Linggo at piyesta opisyal (holidays)

- a. Kuwentahin ang iyong sahod bawat oras.

- b. Multiplikahin :

$$\text{sahod bawat oras} \times \text{bilang ng mga dagdag na oras ng pagtatrabaho} \\ \times 1.40$$

- ◆ Para kuwentahin ang mga kaltas sa iyong sahod:

1. Kuwentahin ang iyong sahod bawat minuto o sahod bawat oras.

2. Idagdag ang kabuuang bilang ng mga minuto o oras na nahuli ka sa pagpasok sa trabaho sa isang linggo.

3. Ibawas ang kaukulang halaga mula sa iyong lingguhang sahod.

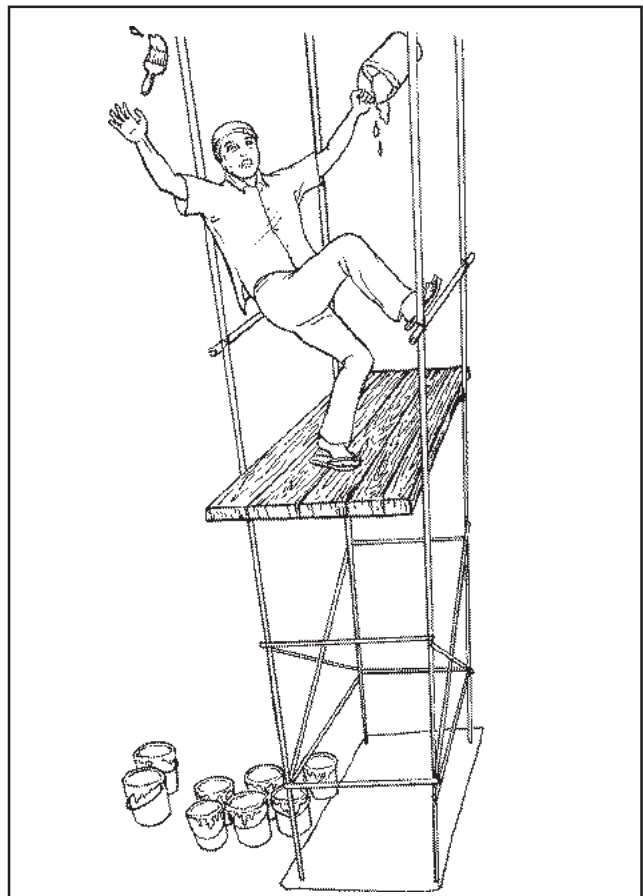

Sino ang Mag-aalaga sa Akin?

Alam mo ba ang iyong mga karapatan at benepisyo bilang manggagawa? Alam mo rin ba na may pananagutan sa iyo ang iyong amo kapag ika'y nagkasakit o naaksidente habang nagtatrabaho? Pag-uusapan ang mga ito sa pagpapatuloy ng Aralin 2. Matapos pag-aralan ang mga ito, may kakayahan ka nang:

- ◆ kilalanin ang mga tungkulin ng isang employer sakaling magka-aksidente sa pinagtatrabahuhan at magdulot ng pinsala sa manggagawa;
- ◆ maipaliwanag ang papel na ginagampanan ng mga *insurance agencies* GSIS at SSS at kung paano mapapakinabangan ng mga manggagawa ang kanilang mga benepisyo sakaling may maganap na aksidente sa pinagtatrabahuhan;
- ◆ kilalanin ang mga pangkat sa *Labor Code* na magtatanggol sa mga karapatan ng mga manggagawa; at
- ◆ punuin ang mga mahahalagang kasulatan o dokumentong may kaugnayan sa kalusugan at kaligtasan sa pinagtatrabahuhan, tulad ng Medicare, SSS at mga iba pa.

Alam mo ba na ang mga *construction worker* ang kadalasang nagiging biktima ng aksidente tulad ng ipinakikita dito sa larawan?

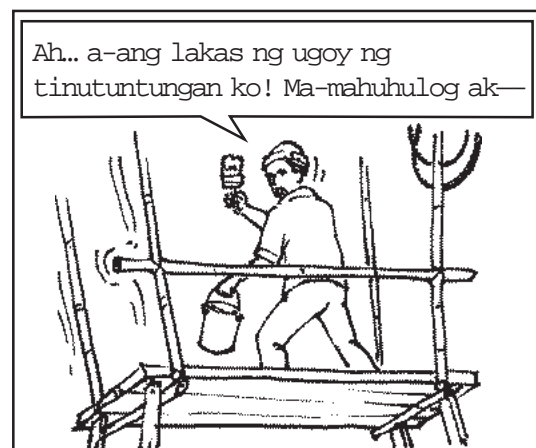
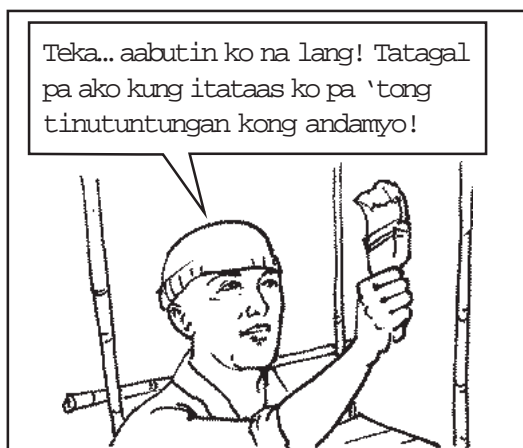
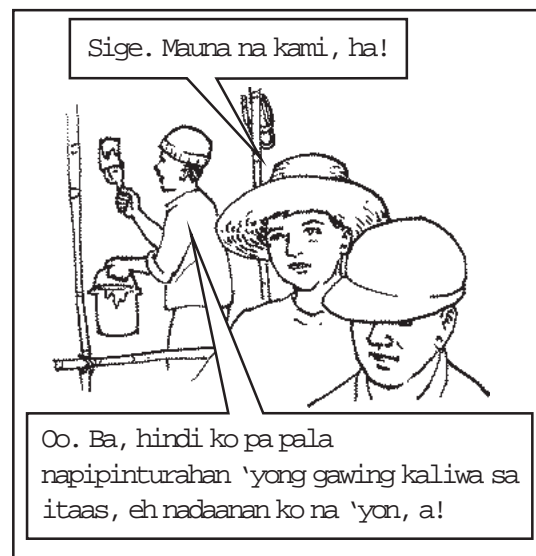
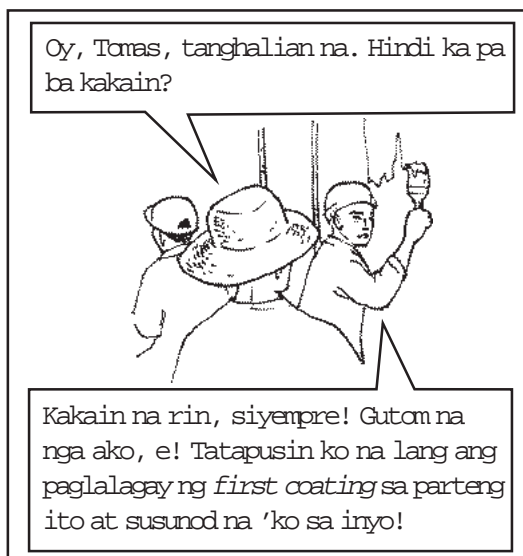
Basahin Natin Ito

Sundan natin ang kuwento ng manggagawang nasa larawan. Siya si Tomas. Nahulog siya mula sa ikatlong palapag ng gusaling itinatayo nila. Basahin ang komiks sa ibaba para malaman kung ano'ng nangyari. Maaari mo ring pakinggan ang *audio tape* kung mayroon kang *cassette player*.

Sino ang Mag-aalaga sa Akin?

Mga Tauhan sa Kuwento:

<i>Lydia</i>	—	asawa ni Tomas
<i>Tomas</i>	—	<i>construction worker</i> na naaksidente
<i>Sally</i>	—	pinsan ng pamilya, empleyado sa SSS
<i>Dr. Cortez</i>	—	manggagamot ni Tomas
<i>Mr. Juco</i>	—	amo ni Tomas
<i>Junjun</i>	—	anak na lalaki ni Tomas
<i>Jennifer</i>	—	anak na babae ni Tomas
<i>Carla</i>	—	isa pang anak na babae ni Tomas
<i>Mike</i>	—	bunsong anak ni Tomas

Makalipas ang ilang oras...

Ako ang asawa ni Tomas! May nagbalita sa amin ng nangyari sa kaniya! Nasaan na siya?

Ako si Mr. Juco... ang -

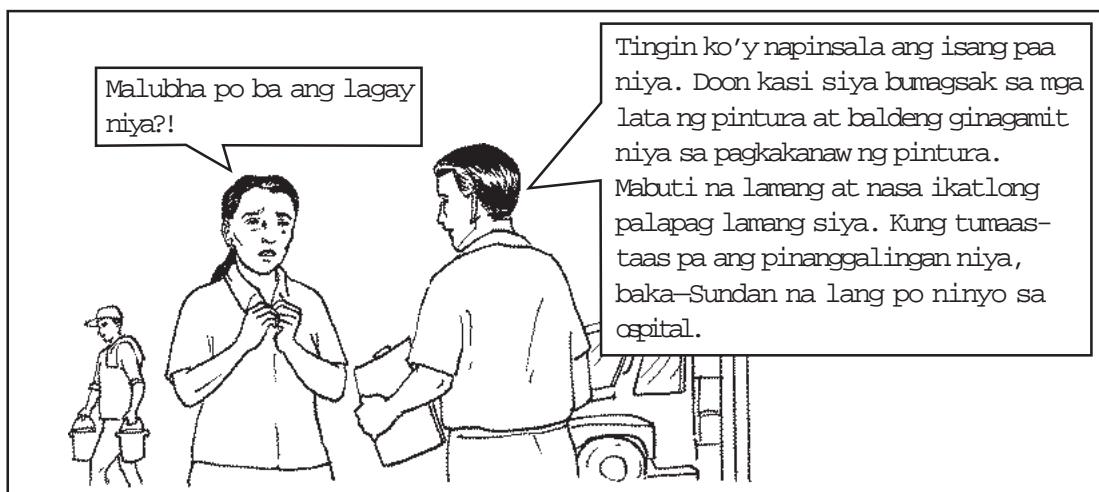
Kayo ang amo ng asawa ko. Alam ko ho. Nababanggit niya ang pangalan niyo sa akin!

Ipinadala ko na ho sa ospital ang asawa niyo, Misis.

Malubha po ba ang lagay niya?!

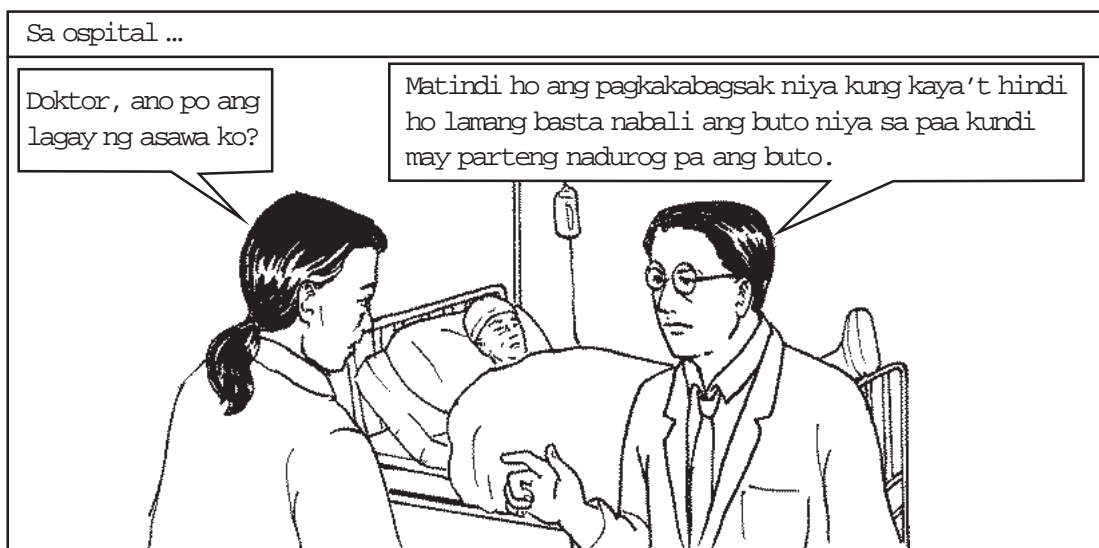
Tingin ko'y napinsala ang isang paa niya. Doon kasi siya bumagsak sa mga lata ng pintura at baldeng ginagamit niya sa pagkakanaw ng pintura. Mabuti na lamang at nasa ikatlong palapag lamang siya. Kung tumaas-taas pa ang pinanggalingan niya, baka-Sundan na lang po ninyo sa ospital.

Sa ospital ...

Doktor, ano po ang lagay ng asawa ko?

Matindi ho ang pagkakabagsak niya kung kaya't hindi ho lamang basta nabali ang buto niya sa paa kundi may parteng nadurog pa ang buto.

Magagawa po ba ninyong palakarin siya sa pinakamadaling panahon?

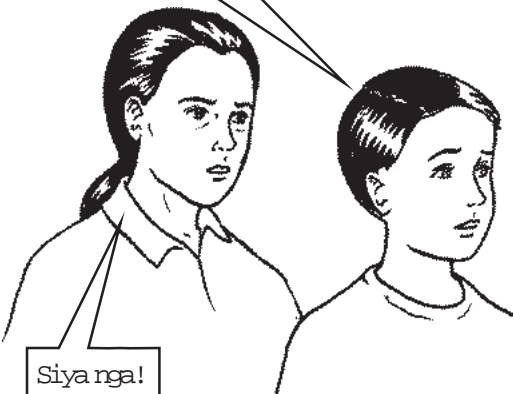
Iyan ang hindi ko po maipapangako. Gayunman, sisikapin naming huwag nang magkaroon pa ng kumplikasyon ang kalagayan niya sa ngayon, para huwag nang madagdagan ang pinsala niya!

Ano na ang mangyayari sa atin ngayon, Inay?!

Ewan ko, Jennifer! Ewan ko! Magulo pa ang isip ko hanggang ngayon!

Inay, hindi po ba si Mr. Juco, na amo ng Itay, ang palapit na iyon dito?

Siya nga!

Magandang hapon ho.

Magandang hapon din ho sa inyo.

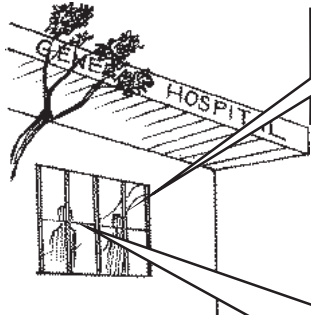
Katatapos ko po lamang makipag-usap sa doktor ng asawa ninyo, kay Dr. Cortez at ipinaliwanag niya sa akin ang nangyari kay Tomas.

Isang taon daw pong hindi makalalakad ang asawa ko! Baka... Baka higit pa!

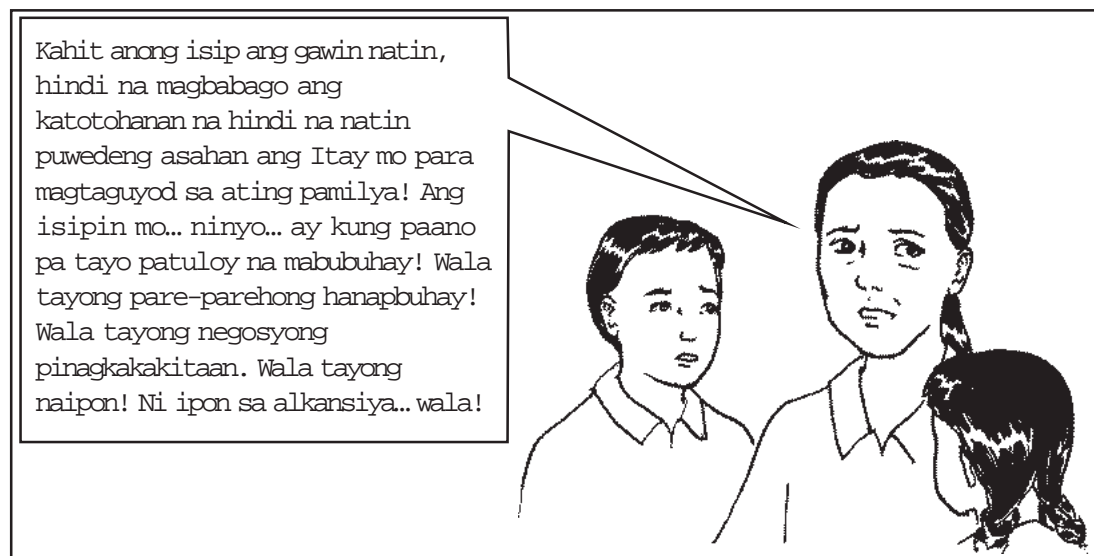
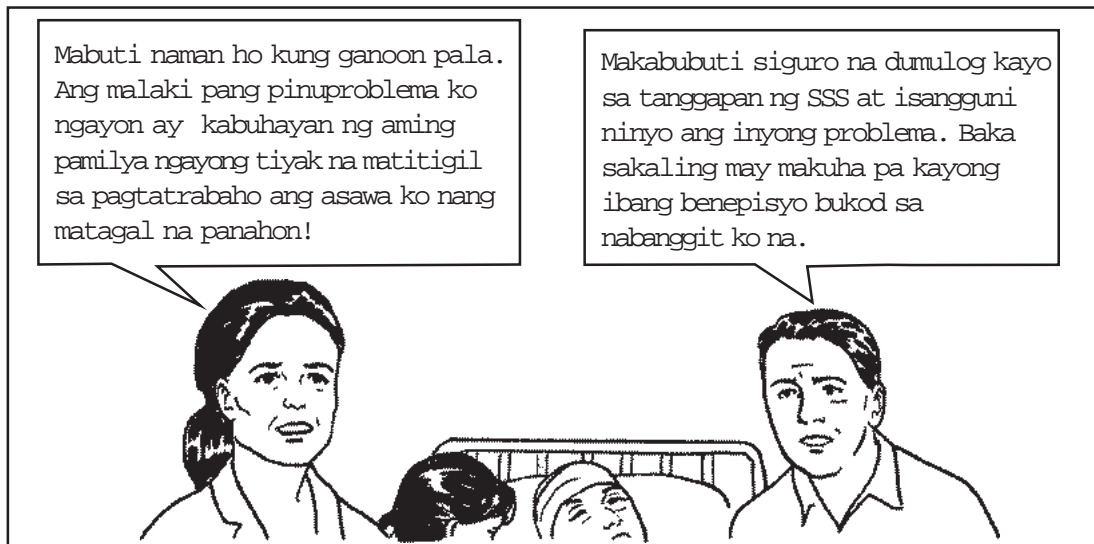
Totoong matindi ang pagkakahulog niya. Pero pasalamat po tayo na ganoon na lang ang nangyari sa kanya. Hindi siya nasawi.

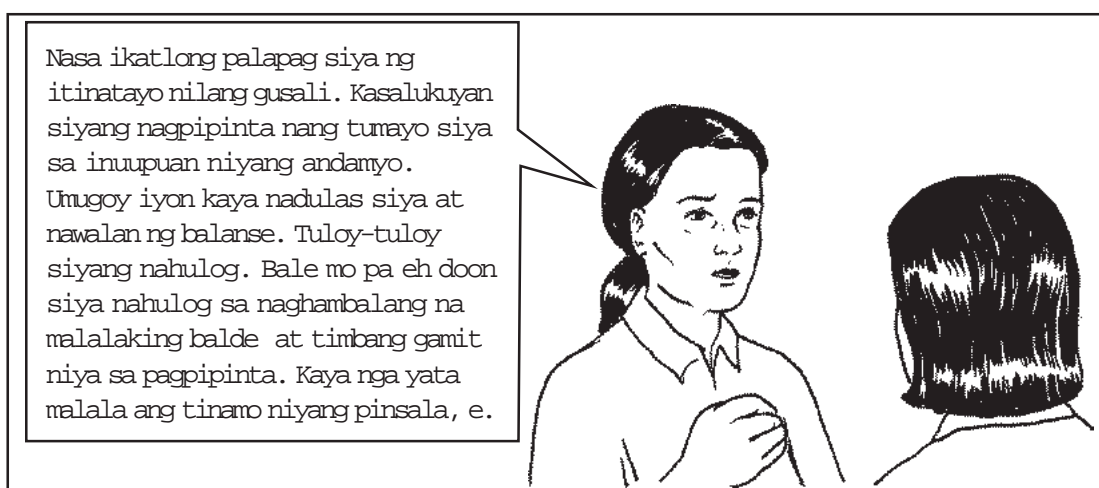
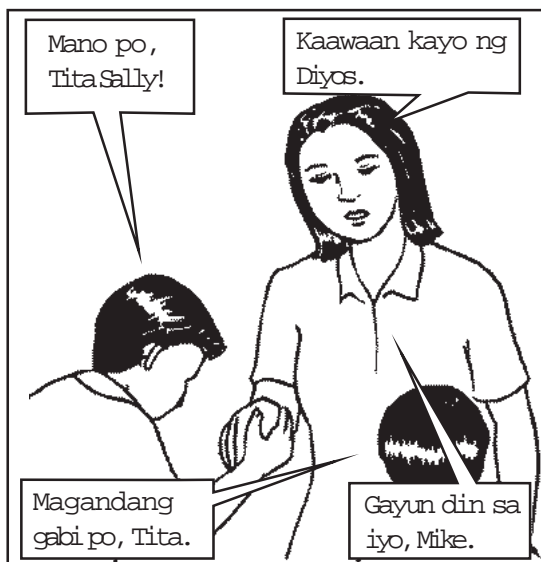
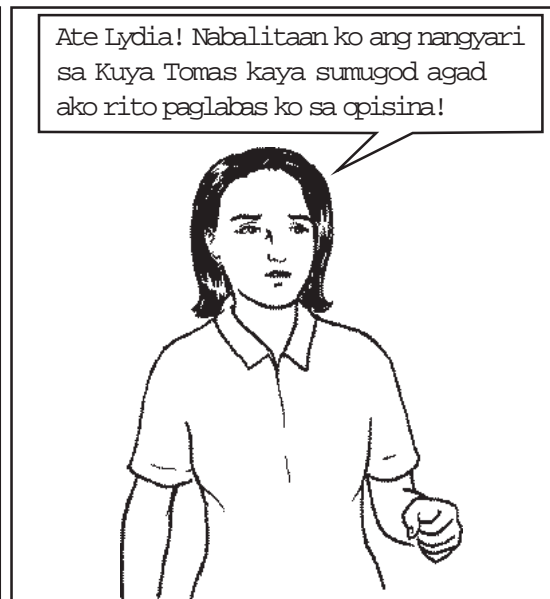

Ang laki ng gagastusin dito sa ospital!

Tutulungan namin siya, Misis. Kasapi sa SSS si Tomas... isang taon na namin siyang ipinagbabayad ng kontribusyon sa SSS, mula nang mamasukan siya sa aming kompanya. Kaya tiyak na makakakuha siya ng *hospitalization benefit*!

At ang kuwento pa noong isang kasamahan niyang nakausap ko, eh pinagsabihan na siya ng *foreman* nila na itabi ng maayos yung mga timba. E, hindi naman kasi siya nakinig! Ayun! Doon siya bumagsak! Kaya hindi lang basta nabali ang buto niya sa paa, may parte pang nadurog nga raw, sabi ng duktur!

Kawawa naman ang Kuya! Naku eh, malaki tiyak ang gastos niyan, dito sa ospital!

E, ano pa nga ba?!

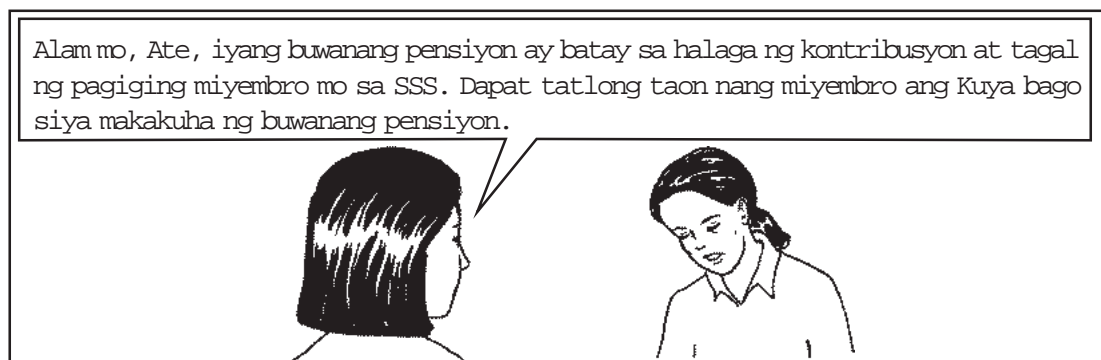
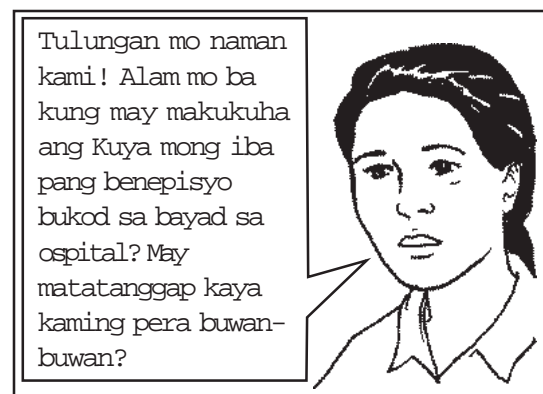
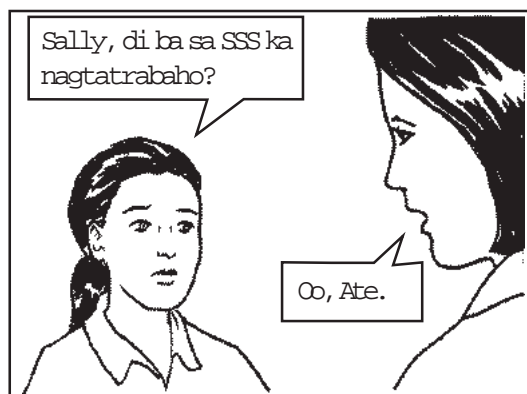
Teka, Ate Lydia.. si Kuya ba ay miyembro ng SSS?

Iyon ang sabi ni Mr. Juco na amo niya.

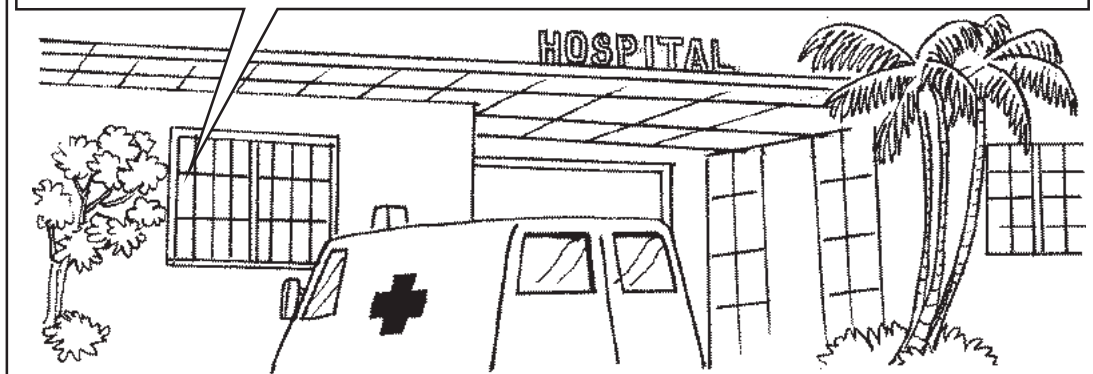
Sabi nga po ni Mr. Juco sa Inay eh isang taon na nilang ipinagbabayad ng kontribusyon ang Itay sa SSS. Kaya may *hospitalization benefit* ang Itay.

Tama iyon. Obligasyon talaga nilang ipagamot nang libre ang kanilang mga manggagawa, lalo pa at nagkaroon ito ng sakuna sa oras ng trabaho. Mahirap iyang nangyari sa Kuya Tomas!

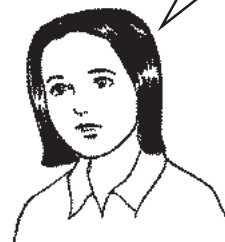
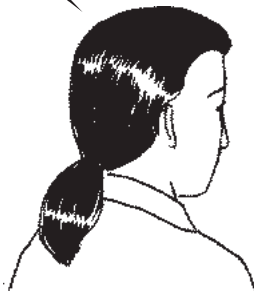

Ang kinikilalang lubos na pagkabaldado ay ang ganap na pagkabulag, pagkaputol ng dalawang paa o dalawang kamay o ganap na pagkaparalisa ng mga ito... pinsala sa utak na nauwi sa pagkasira ng isipan at iba pang kapansanan na kinikilala ng SSS na kasing-bigat ng mga nabanggit ko na.

E, magkano kaya ang matatanggap naming benepisyo?

Medyo mababa. Kukuwentahin ng SSS ang kabuuan ng halagang naibayad na niya sa ahensiya at maaaring bayaran siya ng *lump sum* sa halagang hindi lalampas sa 46 buwan na naihulog na niya.

Dapat pala mas maaga siyang nag-miyembro sa SSS! Di mas malaki sana ang tulong na tatanggapin namin ngayon!

Kahit naman hindi agad makalakad ang Kuya Tomas, makatutulong pa rin siya sa inyo dahil hindi naman siya magiging baldado habang panahon. Makikita mo, pag nakalabas siya ng ospital, makakaisip din iyon ng paraan para kumita kahit paano!

Huwag kayong mawalan ng pag-asa, Ate Lydia. May awa ang Diyos.

Magbalik-aral Tayo

1. Anong nangyari kay Tomas?

---
2. Ano sa palagay mo ang silbi ng SSS at GSIS?

---
3. Anu-anong mga benepisyo ang siguradong ipagkakaloob ng SSS kay Tomas?

---
4. Gaano katagal dapat maging kasapi si Tomas sa SSS bago siya makatanggap ng buwanang pensiyon?

---
5. Dahil iisang taon pa lamang kasapi si Tomas ng SSS, ano pang ibang mga benepisyo ang maaari niyang matanggap?

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 60.

Alamin Natin

Ang *Social Security System* (SSS) at ang *Government Service Insurance System* (GSIS) ay parehong mga ahensiya ng paseguruhan o *insurance agencies* para sa mga manggagawa. Nagbibigay ang SSS ng insurance para sa mga manggagawang kinasundo ng mga pribadong kompanya habang ang GSIS naman ay nagbibigay ng insurance para sa mga manggagawa sa pamahalaan. Ang hangarin nila na mapangalagaan ang mga manggagawa at ang kanilang mga pamilya. Nagbibigay sila ng tulong sa mga manggagawang hindi makapagtrabaho dahil sa kapinsalaan o pagkakasakit o kaya'y may suliraning ukol sa pananalapi (*financial problems*).

Makabubuting maging kasapi ng SSS o GSIS dahil maaari kang makinabang sa maraming mga benepisyo sa panahon ng iyong pangangailangan tulad ng pautang sa suweldo, benepisyong pagkakaospital, pensiyon at benepisyong pagkakaaksidente. Kasapi ka ba? Nakatakda sa *Labor Law* na ang mga manggagawa, maging sa pribadong kompanya ka man o sa mga tanggapan ng pamahalaan, ay kinakailangang maging kasapi ng SSS o GSIS.

Sa mga pagkakataong katulad ng kay Tomas, maaari kang humiling ng mga benepisyo bilang kasapi ng SSS o GSIS kung makikita sa imbestigasyong may kaugnayan sa iyong trabaho ang pinsalang iyong natamo. Subalit, maaari ka lamang makahingi ng mga benepisyo kung kasapi ka at pinapadala ng iyong amo ang mga buwanang kabayaran sa takdang panahon.

Basahin Natin Ito

Narito ang ilang mga mahalagang batas na nakasaad sa *Labor Code* na may kaugnayan sa mga benepisyo ng mga manggagawa.

1. ***Aklat Apat*** (Kalusugan, Kaligtasan at *Social Welfare Benefits*) *Medical, Dental at Occupational Safety*, Artikulo 157.

Katungkulan ng employer na magbigay sa kaniyang mga manggagawa ng libreng serbisyong medikal at dental kabilang dito ang mga nars, doktor, at dentista kung ang bilang ng kaniyang mga empleyado ay 50 o higit pa. Kung walang nars, doktor o dentista sa kompanya, dapat bayaran ng employer ang lahat ng gastusin.

2. ***Employees Compensation and State Insurance Fund***

Nakasaad ito sa pangalawang titulo ng Aklat Apat. Ang pagiging kasapi ng *Social Security System* (para sa mga nasa pribadong kompanya o may-sariling trabaho) o ng *Government Service Insurance System* (para sa mga nagtatrabaho sa pamahalaan) ay tumitiyak sa seguridad ng mga manggagawa at ng kanilang pamilya. Makakukuha sila ng mga kaukulang suweldo, libreng tulong medikal at mga gamot kung sakaling maaksidente, mabalda o mamatay kaugnay sa trabaho. Puwedeng abonohan ang manggagawa para sa kaniyang mga gastusing medikal kahit na wala sa trabaho.

3. *Mga Benepisyong Medikal* (Article 185 ng *Labor Code* sa Serbisyong Medikal)

Sinasaad dito na oras na magkasakit o maaksidente ang isang manggagawa, pagkakalooban siya ng SSS o GSIS sa panahon ng kaniyang pagkabalda ng mga serbisyong medikal at mga kagamitan ayon sa uri ng kaniyang sakit o pinsala at panunumbalik ng kalusugan.

4. *Article 191 Pansamantalang ganap na pagkabalda*

Ang sinumang manggagawang mapinsala o magkasakit na naging dahilan ng kaniyang pansamantalang ganap na pagkabalda ay babayaran ng SSS o GSIS sa bawat araw ng pagkabalda o bahagimbilang nito ng *income benefit* katumbas ng 90% ng kaniyang *average daily salary credit* ayon sa sumusunod na mga kondisyon: hindi dapat kumulang sa sampung piso at hindi hihigit sa siyamnapung piso ang arawang income benefit, at/o hindi ibabayad ito ng tuluy-tuloy na hihigit sa isang daan at dalawampung araw.

5. *Article 192 Permanenteng ganap na pagkabaldado*

Ang sinumang manggagawang mapinsala o magkasakit na naging dahilan ng kanyang permanenteng ganap na pagkabaldado ay babayaran ng SSS o GSIS sa panahon ng kanyang pagkabalda, sa bawat buwan hanggang sa kaniyang kamatayan, ng halagang katumbas ng buwanang income benefit, may dagdag na sampung porsiyento bawat batang anak, pero hindi hihigit sa lima, nagsisimula sa bunso at walang paghahalili.

Nababatay din ang iyong karapatang humingi ng mga benepisyo at ang halagang matatanggap mo bilang kabayaran sa bilang ng mga taon na ika'y kasapi at bilang ng buwanang pag-ambag na naibayad mo.

Saka, upang makinabang ka sa mga benepisyong nabanggit, kailangang ang iyong mga pinsala o pagkabalda ay dulot ng aksidente sa pagtatrabaho. Ang ibig sabihin nito'y dapat napinsala ka sa lugar na pinagtatrabahuhan mo at kasalukuyan mong ginagampanan ang iyong opisyal na tungkulin.

Pag-isipan Natin Ito

Ngayon na natutunan mo na ang tungkol sa iyong mga karapatan at benepisyo bilang manggagawa, itanong mo sa sarili ang sumusunod na mga tanong:

1. Tumatanggap ka ba ng mga benepisyong ito bilang isang manggagawa?

---

2. Ano ang kailangan mong gawin bilang kasapi ng SSS/GSIS para makatanggap ng kaukulang mga benepisyo?

---

3. Ano ang kailangan mong gawin kung hindi ka pa kasapi ng SSS o GSIS?

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pp. 60–61.

Kung hindi ka pa kasapi sa SSS o GSIS at ito ang ninanais mo, dapat mong malaman ang mga kailangan upang maging isang kasapi. Ito ang ating tatalakayin sa sumusunod na mga bahagi.

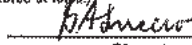

Pag-aralan at Suriin Natin Ito

Kung nais mong maging kasapi ng SSS, may mga dokumentong kinakailangan mong ihanda. Pag-aralan mong mabuti ang mga dokumentong ito.

Kapag nagsusulat sa mga pormularyo o *forms*, tiyakin na totoo at tama ang lahat ng mga impormasyon na iyong ibibigay. Huwag mag-iwan ng mga puwang. Isulat ang “NA” sa mga puwang ng mga tanong na hindi naaangkop sa iyo.

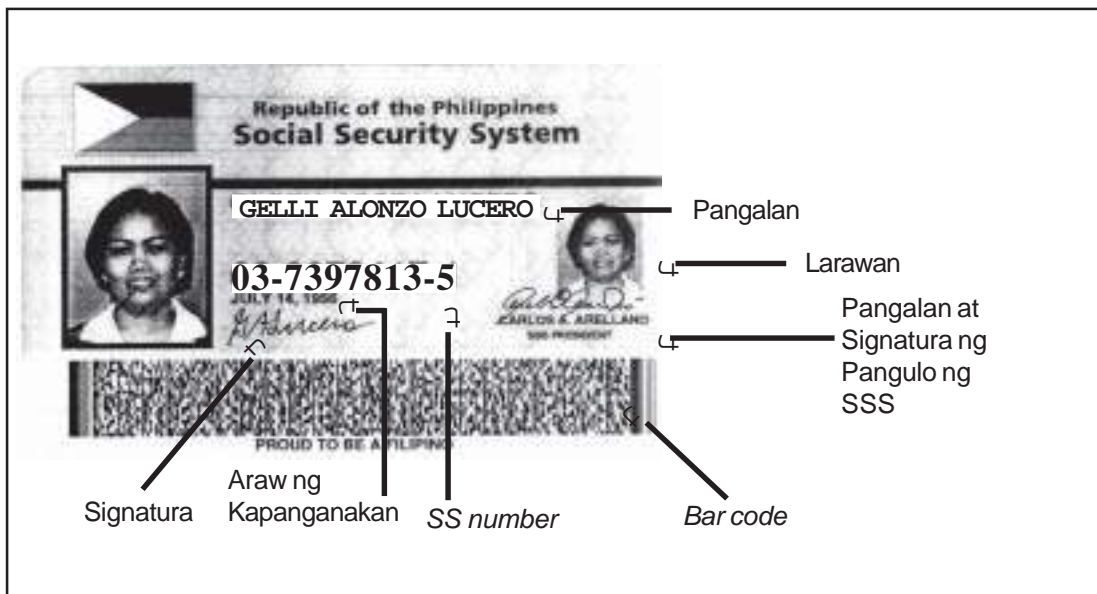
- ♦ Ang *SSS E-1* ang unang dokumentong susulatan kapag magpiprisinta bilang kasapi. Naglalaman ito ng mga mahahalagang impormasyon tungkol sa kasapi at pati na rin ang kaniyang pamilya. Tinatawag na mga *beneficiary* ang mga kasapi ng kaniyang pamilya.

SS NUMBER		SOCIAL SECURITY SYSTEM PERSONAL RECORD (Please Use Black Ink Only) (Gumamit ng Itim na Tinta Lamang)		 E-1 (Rev. 08/94)	
SURNAME (APRILYOG)		GIVEN NAME (PANGALAN)		MIDDLE NAME (SINAKO PANGALAN)	
LUCERO		GELLI		ALONZO	
ADDRESS (NO. & STREET; CITY/TOWN & PROVINCE) (BANTOG, BALANG AT KALYE; LUNGSOD/BAYAN AT LALANGAN)					POSTAL CODE
24 KAYUMANGI ST., VEST TRIANGLE HOMES, QC					1101
SEX (KABAGHAN)	DATE OF BIRTH (GUPANGSANGKAN)		CIVIL STATUS (KATAYUNG BIRIL)		
☐ MALE (LALAKI)	☒ FEMALE (BAGSA)		☐ SINGLE (WALANG ASAWA) ☒ MARRIED (MAY ASAWA) ☐ WIDOW (BAGI)		
0		7		1456	
BENEFICIARIES (MAKIKINABANG)					
SPOUSE (ASAWA)			FATHER (AMA)		
DANTE LUCERO			MARIANO ALONZO		
CHILDREN (MGA ANAK)			MOTHER (NINA)		
DATE OF BIRTH (GUPANGSANGKAN)			ELVIRA ALONZO		
m m d d y y					
1 KATHERINE LUCERO			110389		
2					
3					
4					
5					
			OTHER BENEFICIARIES (IF WITHOUT SPOUSE, CHILD OR PARENT) (BAGI MAKIKINABANG; KUNG WALANG ASAWA, ANAK O MAGulang)		
NAME (PANGALAN)			RELATIONSHIP (RELASYON)		
1					
2					
3					
THUMBMARK			I hereby certify that the above (Ako ay nagpapatunay na ang aking mga isinaad information are true and correct. ay totoo at tama.)		
 LEFT (HALAKA)			 RIGHT (KANAN)		
			 Signature (Lagda)		

PLEASE READ REMINDERS AT THE BACK (BAGHANAN ANG PAALALA SA LIKOD)

Larawan ng SSS E-1

- ◆ Ibinibigay ang *SSS Identification Card (ID)* sa mga kasapi para ipakita na lehitimong kasapi ng SSS ang isang tao. Nakasaad dito ang sumusunod na mga impormasyon:

Ginagamit ang *social security (SS) number* para ipadala ang mga kontribusyon ng kasapi. Permanente ito. Napapalitan lamang ito kapag sadyang kinakailangan.

- ◆ Isang form ang *Claim for Disability Benefit* na ginagamit para maibalik ang halagang inabono para sa mga gastusing may kaugnayan sa pagkakasakit o pagkakapinsala. (Ito ang form na dapat sulatan ng pamilya ni Mang Tomas.) May limang bahagi ito. Ang unang bahagi ay nagsasaad ng mga kaalaman tungkol sa taong humihingi ng *disability benefit*. Sa bahaging ito, pinapatotoo ng maypatrabaho ang ilang mga impormasyon tulad ng pangalan, SSS ID number at address ng employer. Kung nakatanggap ang manggagawa ng *Social Security benefits* para sa sakit o pinsalang kanyang tinamo. Ang mga panahon kung kailan hindi nakapasok sa trabaho ang manggagawa, at iba pa.

Republic of the Philippines
SOCIAL SECURITY SYSTEM

CLAIM FOR DISABILITY BENEFIT
SSS FORM BPN-102 (REV 9/91)

CLAIM NO.	
RECEIVED BY	DATE

(ATTACH SIGNED RECENT 1 x 1 PHOTO)

NOTE: If physically able, please file your claim personally in the morning and bring your SSS ID CARD.

NAME OF MEMBER (Last, First, M.I.) <i>DE LA CRUZ, JOHN R.</i>	SS NUMBER <i>03-8568932-8</i>	DATE OF BIRTH <i>MAR 6, 1965</i>	PLACE OF BIRTH <i>BAGUIO CITY</i>
ADDRESS <i>22 K-D ST. MANUNING, QUEZON CITY</i>		POSTAL CODE <i>1108</i>	TAN <i>135-694-738</i>
PREVIOUS DISABILITY GRANTED ☐ YES ☐ NO		DATES <i>N/A</i>	

QUALIFIED DEPENDENTS (DEPENDENTS' PENSION PAID TO TOTAL DISABILITY ONLY)

NAME	ADDRESS	DATE OF BIRTH
<i>MARSHA DE LA CRUZ</i>	<i>SAME AS ABOVE</i>	<i>MAY 2, 1965</i>
<i>GLORIA DE LA CRUZ</i>	<i>SAME AS ABOVE</i>	<i>AUG. 19, 1991</i>

I CERTIFY THAT:

- The above mentioned minors are under my care and custody.
- I am competent to receive in behalf of the said minors the amounts due them as dependent's benefit of above-mentioned member.
- I have not abandoned, neglected or refused to support said minors.
- I will immediately notify the SSS should any of the above listed minors die, or become gainfully employed; and
- None of the aforesaid minors are married or employed with a salary of P 300.00 or more a month.

SIGNATURE OF CLAIMANT <i>JR Cruz</i>	WITNESSES TO THUMBMARK (PRINT NAME & SIGN)	LEFT	RIGHT
(If claimant cannot sign, thumbmark should be witnessed by two persons.)	1. <i>YASMIN MARIANO</i>		
	2. <i>MARIO DANTES</i>		

EMPLOYER'S CERTIFICATION

The undersigned employer certifies to the following information:

NAME OF EMPLOYER <i>SANO BLOCK ENTERPRISES</i>	ID NUMBER <i>03-9123065-1</i>	ADDRESS <i>COMMONWEALTH AVE, DIV., G.C.</i>
Did the employee receive Social Security sickness benefits for the sickness or injury he suffered in this disability benefit he is applying for? ☒ No ☐ Yes		If so, give amount received
PERIOD OF CONFINEMENT FROM <i>11/05/00</i> TO <i>11/15/00</i>	LAST DAY EMPLOYEE REPORTED FOR WORK <i>NOVEMBER 04, 2000</i>	IF SEPARATED, DATE OF SEPARATION <i>N/A</i>
PRINTED NAME OF EMPLOYER / AUTHORIZED REPRESENTATIVE <i>NORMAN ALABASTRO</i>		DATE OF CERTIFICATION <i>11/20/00</i>
OFFICIAL DESIGNATION / POSITION <i>HUMAN RESOURCE CONT. OFF.</i>	SIGNATURE OF EMPLOYER / AUTHORIZED REPRESENTATIVE <i>[Signature]</i>	

DO NOT FILL UP. FOR SSS USE ONLY.

SSS ☐ EC ☐ TOTAL ☐ PARTIAL ☐	RECEIVING OFFICER:
--	--------------------

CLEARANCE SHEET:

☐ NO OTHER CLAIM FILED	REMARKS:	CLEARED BY:
		DATE:

Larawan ng Claim for Disability Benefit Form

Sa ikalawang bahagi ng Claim for Disability Benefit form, dapat sulatan ng manggagawa ang itaas na bahagi ng form na nagpapakita ng kaniyang employment history. Para sa mga kawani ng SSS lamang ang ibabang bahagi ng form.

Republic of the Philippines
SOCIAL SECURITY SYSTEM

EMPLOYMENT HISTORY
SSS FORM BPN-108 (Rev. 9/91)

SSS MEMBER JOHN R. DE LA CRUZ	CONTINGENCY DATE	SS NUMBER 03-866 8932-8
---	------------------	-----------------------------------

EMPLOYER	PERIOD OF EMPLOYMENT		ADDRESS
	FROM	TO	
JJ GEN. MERCHANDISE	FEB. 1988	DEC. 1990	103 QUEZON AVE. Q.C.
SAND BLOCK ENTERPRISES	DEC. 1990	PRESENT	COMMONWEALTH AVE. Q.C.

I CERTIFY THAT THE ABOVE INFORMATION IS TRUE TO THE BEST OF MY KNOWLEDGE.

JK Cruz
MEMBER'S/CLAIMANT SIGNATURE

DO NOT FILL UP FOR SSS USE ONLY.

FOR REGISTRATION DEPARTMENT

- ☐ Encode Personal Data (SSS Form E-4) and all pertinent papers
☐ Others / Remarks:

FOR EMPLOYEE ACCOUNTS DEPARTMENT

SIX YEARS MONTHLY SALARY CREDIT TABLE (Tick off boxes for which information will be supplied)

Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec

NO. OF CONTRIBUTIONS: _____

TOTAL MSC: _____

DATE OF COVERAGE: _____

REPORTING DATE: _____

CONTRIBUTION SUMMARY TABLE

TNMCP _____ TAMCP _____ TMSCS _____
CYS _____ REPCD _____
REMARKS

SIGNATURE _____

POSITION: RECEIVING OFFICER

DATE ACCOMPLISHED _____

Larawan ng employment history

Sa ikatlong bahagi makikita ang katibayang medikal o *medical certificate* na pinirmahan ng manggagamot na umasikaso sa manggagawang nagkasakit o napinsala. Nakasaad dito ang ilang impormasyon tulad ng kung kailan sinuri ang manggagawa, ang kaniyang maikling *clinical history*, kung naoperahan siya, mga ospital na kaniyang pinasukan, at iba pa. Mayroon ding kasulatan kung saan sinasaad na pinapaubaya na ng manggagawa ang kaniyang karapatan hinggil sa lahat

ng mga impormasyon ukol sa kaniyang *medical history*. Pinapayagan nito ang SSS na siyasatin ang lahat ng *medical records* niya.

 Republic of the Philippines SOCIAL SECURITY SYSTEM				
MEDICAL CERTIFICATE <small>(SSS FORM MMD-102)</small>				
1. EMPLOYEE'S GENERAL DATA NAME (Last, First, M.I.) <u>DE LA CRUZ, JOHN R.</u>		AGE <u>35</u>	SEX <u>M</u>	CIVIL STATUS <u>MARRIED</u>
OCCUPATION <u>PURCHASER</u>				
DATE EXAMINED/ATTENDED From <u>11/05/00</u> To <u>11/15/00</u>				
2. BRIEF CLINICAL HISTORY AND PRESENT PHYSICAL FINDINGS (Attach extra sheet if needed)				
3. X-RAY LABORATORY AND/OR SPECIAL DIAGNOSTIC EXAMINATION (Attach extra sheet if needed)				
<u>X-RAY</u>				
4. FINAL DIAGNOSIS <u>FRACTURE OF THE TENDON</u>				
5. EXACT DATE OF DISABILITY <u>11/05/00</u>				
6. KIND OF SURGICAL OPERATION PERFORMED, IF ANY <small>(If claim is for disability attach operating room record)</small> <u>N/A</u>				
7. DATE OF OPERATION <u>N/A</u>				
8. PERIOD OF MEDICAL ATTENDANCE/ TREATMENT/ACTUAL SICKNESS From <u>11/05/00</u> To <u>11/15/00</u>		CONVALESCING OR RECUPERATION PERIOD From <u>11/05/00</u> To <u>12/05/00</u>		
PLACE OR PLACES WHERE THE PATIENT WAS CONFINED DURING MY MEDICAL ATTENDANCE AND/OR TREATMENT <u>EAST AVENUE MEDICAL CENTER</u>				
PLACE/S OF CONFINEMENT		DATE FROM TO		
<u>EAST AVENUE MEDICAL CENTER</u>		<u>11/05/00</u> <u>11/15/00</u>		
9. OTHER REMARKS				
PURSUANT TO SECTION 28 OF THE SOCIAL SECURITY LAW, AS AMENDED, ANYONE WHO RESORTS TO MISREPRESENTATION OR CONCEALMENT OF A MATERIAL FACT OR WHO IS A PARTY THERETO, FOR THE PURPOSE OF CAUSING ANY PAYMENT OF FRAUDULENT CLAIM OR BENEFIT UNDER THE SAID LAW, SHALL SUFFER THE PENALTIES OF FINE OR IMPRISONMENT OR BOTH.				
I HEREBY WARRANT THAT I HAVE THOROUGHLY EXAMINED THE HEREIN PATIENT/CLAIMANT AND THAT THE FOREGOING INFORMATION ARE TRUE AND CORRECT.				
<u>F. ERIC MIGUEL CAGUA</u> PHYSICIAN'S SIGNATURE OVER PRINTED NAME		<u>11056</u> LICENSE/CERTIFICATE NO.	<u>11/16/00</u> DATE OF ACCOMPLISHMENT	
ADDRESS <u>16 SCOUT RALLDS ST., QUEZON CITY</u>				
STATEMENT OF WAIVER I HEREBY WAIVE ANY RIGHT OR PRIVILEGE I MAY HAVE ON ALL INFORMATION PERTAINING TO MY MEDICAL HISTORY AND I CONSENT TO ALLOW SSS TO EXAMINE ALL MY MEDICAL RECORDS.				
<div style="border: 1px solid black; width: 80px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> </div>		RIGHT OR LEFT THUMBMARK OF PATIENT/CLAIMANT IF ILLITERATE OR UNABLE TO WRITE		
		 PATIENT'S/CLAIMANT'S SIGNATURE		

Ang ika-apat na bahagi isang sulat ng pagpapakilala o *letter of introduction* na pinapadala sa kahit na anong bangkong may kapangyarihang mamahala sa mga deposito ng SSS. Sa bangkong ito kinukuha ang mga kabayaran para sa mga benepisyo ng mga nababalda, namamatay at nagreretiro.

**REPUBLIC OF THE PHILIPPINES
SOCIAL SECURITY SYSTEM
EAST AVENUE, DILIMAN, QUEZON CITY**

_____
Date

LETTER OF INTRODUCTION

TO ANY SSS - ACCREDITED BANK } Fill up with name and address of bank (get from SSS)

Gentlemen :

The Bearer whose name appears below, has filed a claim with SSS for death, disability and retirement benefit. Upon approval of his claim, the corresponding benefits shall be deposited by SSS in a single savings account which he shall open in any of the SSS-accredited banks.

Social Security System

By:

Member's Name : JOHN DE LA CRUZ
SS Number : 03-8568932-8
Claimant's Name : JOHN DE LA CRUZ

Ang ikalima at huling bahagi ng *claim* ay tinatawag na *DDR (death, disability and retirement) Savings Account Form*. Kinakailangan ito para makapagbukas ng *savings account* sa bangkong may kapangyarihan mula sa SSS.

Republic of the Philippines			
SOCIAL SECURITY SYSTEM			
East Avenue Diliman Quezon City			
DDR SAVINGS ACCOUNT FORM			
(INSTRUCTIONS : Effective Sept. 81, 1993, death, disability and retirement benefits will be paid thru SSS-accredited banks. You must therefore indicate in this form the name and address of the bank branch where you want your benefits deposited. If you already have an existing single savings account in an accredited bank where you want your benefit to be deposited, indicate also the savings account number and present your passbook. If you fail to choose a bank, SSS will open a single savings account for you in a bank nearest your residence.)			
NAME OF MEMBER (LAST)	(FIRST)	(MIDDLE)	SSS NUMBER
DE LA CRUZ	JOHN	REDDORA	03 856 89328
NAME OF CLAIMANT (LAST)	(FIRST)	(MIDDLE)	TYPE OF CLAIM:
DE LA CRUZ	JOHN	REDDORA	
ADDRESS			POSTAL CODE
22 K-D ST, KAMUNING, QUEZON CITY			11103
BANK CHOSEN BY CLAIMANT:			BANK BRANCH
NAME OF BANK : PHILIPPINE NATIONAL BANK			UP DILIMAN
ADDRESS OF BANK BRANCH : UP DILIMAN, QUEZON CITY			SAVINGS ACCOUNT NO.
			400834
POSTAL CODE			BUSTN (FOR SSS USE ONLY)
SIGNATURE OF MEMBER/CLAIMANT			DATE
JRCruz			11/20/00
FOR SSS USE ONLY. (ASSIGNMENT OF BANK BY SSS)			BANK BRANCH
NAME OF BANK :			
ADDRESS OF BANK :			BUSTN
POSTAL CODE			
PROCESSED BY:	DATE	REVIEWED BY:	DATE

Larawan ng *DDR Savings Account*

- ◆ Ginagamit ang *Sickness Notification form* para iulat ang pagkakaospital mo sa iyong maypatrabaho. Tapos, ang amo mo ang magsasabi sa SSS ng tungkol sa iyong pagkakaospital. May tatlong bahagi ang form na ito, ang *confined member's notification*, *medical certificate* at *employer notification*.

Pupunuan/susulatang doktor

IMPORTANT BEFORE ACCOMPLISHING PLEASE READ INSTRUCTIONS AT BACK OF THIS FORM.		SOCIAL SECURITY SYSTEM C L D - BM (Rev. 10/74)	
SICKNESS NOTIFICATION		S'N NO.:	
PART I		CONFINED MEMBER'S NOTIFICATION	
Date: NOV. 23, 2000			
Name of Confined Member: (Print Name) DE LA CRUZ JOHN R.		SSS Number: 02-9508932-8	Tax Account Number: 135-696-739
Name of Employer: (Please Print) SAND BLOCK ENTERPRISES		Residence: (Please Print) 22 K-D ST, KAMUNING, QUEZON CITY	
Address of Employer: COMMONWEALTH AVE. & C.		Exact Date of Confinement Started: 11/05/00	Place/Address of Confinement: EAST AVE. MED. CENTER
<p>This is to notify my employer that I am currently confined. The name of my employer, the place/address and the date when such confinement started are indicated above. I certify that I am hereby waiving in favor of the SSS all information which my physician has acquired while attending me as a patient in a professional capacity which information was necessary to enable him to act in that capacity. I hereby consent to the examination of my physician as to all information acquired by him from physical/mental examination of my person and all results of X-ray, laboratory, and/or special diagnostic examination. I further waive all information held in confidence by law.</p>			
Name & Signature of member's Authorized Representative (IF SICK MEMBER CANNOT SIGN, SIGN RIGHT THUMBMARK) JOHN R. DE LA CRUZ (Please sign over your printed name)		(Signature of Confined Member) JOHN R. DE LA CRUZ (RIGHT THUMBMARK)	
PART II		MEDICAL CERTIFICATE	
(This Block to be filled by Attending Physician)		Date: _____	
I CERTIFY THAT I HAVE EXAMINED/ATTENDED the above-named employee and state the following:			
1. (a) Exact Date Examined/ATTENDED:	(b) Age:	(c) Sex:	(d) Civil Status:
(e) Occupation:			
2. Address of Confinement:			
3. THIS IS BEING SUBMITTED AS: (Check applicable box & state corresponding report/finding.)			
☐ an INITIAL certificate		☐ an INTERMEDIATE certificate	
CLINICAL SUMMARY: (Ple. read instructions at back)		☐ a FINAL certificate	
		3(a) PROLONGED CONFINEMENT DUE TO:	
		(Give progress report of patient)	
4. DIAGNOSIS:		4 (a) FINAL DIAGNOSIS:	
IN MY MEDICAL OPINION the confinement including the convalescing or recuperation period may last for _____ days.		NO. OF DAYS CONFINEMENT EXTENSION (leave)	
FIT TO RESUME WORK ON _____ (Estimated Date)		EFFECTIVE (Exact Date)	
☐ Confinement NOT VERIFIED by employer/company physician		CONFIRMED BY:	
☐ Confinement VERIFIED by _____ company physician		WILL BE FIT TO RESUME WORK ON (Exact Date)	
PRINTED NAME & SIGNATURE OF ATTENDING PHYSICIAN		PRINTED NAME & SIGNATURE OF EMPLOYER/COMPANY PHYSICIAN	
ADDRESS		ADDRESS	
REGISTRATION NO.	TELEPHONE NO.	REGISTRATION NO.	TELEPHONE NO.
(PART III of this form at back also to be filled up)			
EMPLOYER'S/COMPANY'S ACKNOWLEDGEMENT RECEIPT (FROM SSS)		EMPLOYEE'S ACKNOWLEDGEMENT RECEIPT (FROM COMPANY)	
Name of Confined Member:		Name of Confined Member:	
EMPLOYER		ADDRESS	
ADDRESS		EMPLOYER	
CONFINEMENT PERIOD (Exact Date)		START OF CONFINEMENT (Exact Date)	
FROM TO			
RECEIVED BY		NOTIFICATION REQ'D. BY	
DATE RECEIVED		DATE RECEIVED	

Pupunuan/susulatang ng employer

Pupunuan/susulatan ng employer

PART III (THIS BLOCK TO BE FILLED BY EMPLOYER)	
1. His/her confinement started: (Exact Date) _____	2. Sickness Notification was received by us on _____ 19____ thru: _____ ☐ Phone, rec'd by _____ ☐ Handcarried by _____ ☐ Mail _____ Date _____ Date _____ (Postmark Date)
3. Sickness occurred while: ☐ working ☐ in company premises ☐ on leave ☐ under suspension ☐ on strike ☐ company's "stus down" other reason (s) _____	
4. COMPANY HAS NO WAY OF VERIFYING THE SICKNESS BECAUSE: ☐ Company has no Physician ☐ The place of confinement was in _____ which is _____ kms. away. ☐ He/she notified us only upon returning to work on _____	
Company ID Number _____	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> Sign Here </div> PRINTED NAME & Signature of Company Executive _____

MEDICAL EVALUATION (Do not fill this block. For SSS use only).	
FINAL DIAGNOSIS: ☐ APPROVED: _____ days, from _____ to _____ ☐ REDUCED: _____ days, from _____ to _____ ☐ DENIED: _____ ☐ Claimant to come for physical examination/chest X-ray in the morning only. Bring E-1 form or SSS ID. _____ ☐ Submit: _____ ☐ Returned: _____	RECONSIDERATION/EXTENSION No. of Days _____ From: _____ To: _____ (Date) _____ MEDICAL EXAMINER _____
PREVIOUSLY APPROVED CONFINEMENT PERIOD: From: _____ (Exact Date) to _____ (Exact Date) (No. of Days) _____ _____ (Date) _____ SSS Medical Examiner/Retainer Physician	

IMPORTANT INSTRUCTIONS:

- The employee shall notify his employer of his sickness or injury within five (5) calendar days after the start of his confinement. The employer in turn shall notify the SSS Medical Department of his employee's confinement within five (5) calendar days after the receipt of the notification from his employee. However, in cases where the sickness or injury is sustained by the employee while working or within the premises of the employer, the employee shall be deemed to have notified his employer. In such cases, the 5-day period for the employer to notify the SSS shall start on the day immediately following the 1st day of sickness or injury. The foregoing prescription period of NOTIFICATION does not apply to HOSPITAL confinement.
- This form, after having been properly accomplished, shall be submitted in two (2) copies to the Employer by the sick employee or his representative. The employer shall submit the ORIGINAL to the SSS Medical Department, within the prescribed period in instruction No. (1).
- This form is to be used for the purpose of an INITIAL SICKNESS NOTIFICATION and INTERMEDIATE or FINAL SICKNESS NOTIFICATION, with the Attending Physician checking the proper box in PART II, (Medical Certificate portion) of this form.
- For the items "CLINICAL SUMMARY" and "PROLONGED CONFINEMENT DUE TO" in PART II of this form, symptoms, physical findings, laboratory examinations and reports; X-ray plates; special diagnostic procedures, if any, must be submitted with this form. In cases of prolonged confinement, a progress report of the patient, in addition to those already stated, must also be submitted. If spaces provided are not enough, attach an additional sheet herewith.
- In cases of prolonged confinement or sickness of the employee that will extend beyond the initial estimate, on a previous estimated period, this form will be accomplished again by the employee and his Attending Physician, and submitted to the SSS within Five (5) days requirement, after the previous estimate, and the Attending Physician will check the applicable boxes in PART II hereof.
- For further details, refer to Circular No. 91 - T, dated October 31, 1972, re-Sickness Notification requirements and procedures.
- Physical examination will be held only in the morning from 8:00 to 12:00, Monday thru Friday. Those who cannot come should notify the SSS Medical Department immediately.

Pupunuan/susulatan ng mga kawani ng SSS

Nakita mo na ba dati ang mga dokumentong ito?

Kung nagtatrabaho ka sa isang malaking kompanya, trabaho ng *personnel division* ng kompanya ang pakikipag-ugnayan sa SSS. Ang mga *personnel staff* ang kukuha para sa iyo ng mga form na susulatan mo. Maaari din nilang isumite ang iyong mga *claims* para sa iyo. Dapat na maiharap ang mga claim sa loob ng itinakdang panahon ng SSS. Samantala, isinasaayos ang iyong mga claim habang aabonohan muna ng iyong kompanya o amo ang halaga nito. Maibabalik ito sa kanila ng SSS pagkatapos maisaayos ang mga claim.

Kung hindi kasapi ng SSS ang iyong pinagtatrabahuhan, sabihin mo sa iyong amo na gusto mong maging kasapi. Kung ayaw niyang sumali, maaari mong tanungin sa pinakamalapit na tanggapan ng SSS kung paano kang sasapi ng kusang-loob.

Sa puntong ito, dapat may sapat ka nang impormasyon kung paano mo maaalagaan ang iyong kapakanan at mga karapatan bilang isang manggagawa. Tiyak na mapapakinabangan mo ang iyong mga natutuhan balang araw.

Magbalik-aral Tayo

1. Ano ang *SSS E-1 form*?

---

2. Anong mga impormasyon ang nakapaloob sa *SSS E-1 form*?

---

3. Ano ang kahalagahan ng *SSS number*?

---

4. Anong form ang ginagamit para maibalik ang halagang inabono para sa mga gastusing may kinalaman sa pagkakasakit o pagkakapinsala?

---

5. Anong form ang ginagamit para maipaalam sa SSS ang tungkol sa iyong pagkakasakit o pagkakapinsala?

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 61.

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan

Sulatan ang mga patlang.

1. Dapat na maging kasapi ng SSS ang isang tao ng hindi kukulang sa _____ taon bago siya makatanggap ng buwanang pensiyon.
2. _____ ang ahensiya na nagbibigay ng insurance para sa mga manggagawang kinasundo ng mga pribadong kompanya.
3. _____ ang ahensiya na nagbibigay ng insurance para sa mga manggagawa sa pamahalaan.
4. _____ ay hinggil sa pagkawala ng isang daliri ng kamay o paa, isang kamay, isang braso, isang paa, isang binti, isa o parehong tainga, pandinig sa isa o parehong tainga, at paningin sa isang mata.
5. Ang ganap na pagkabulag ng dalawang mata at pinsala sa utak na nauwi sa pagkasira ng isipan ay kasama sa kategorya ng _____.

Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa pahina 61.

Tandaan Natin

- ◆ Ang mga nagkakaibang benepisyong maaari mong makuha mula sa mga aksidenteng may kaugnayan sa trabaho ayon sa uri ng *disability* na iyong matatamo.
- ◆ Ang *Social Security System* (SSS) at ang *Government Service Insurance System* (GSIS) ay parehong mga ahensiya ng paseguruhan o *insurance agencies* na nagbibigay ng tulong sa mga manggagawa.
- ◆ Ang *SSS E-Log* unang dokumentong susulatan mo kapag ika'y sasali bilang kasapi ng SSS.
- ◆ Ibinibigay ang *SSS Identification Card (ID)* kapag sumapi sa SSS.
- ◆ Ginagamit ang *Claim for Disability Benefit form* para maibalik ang halagang inabono para sa mga gastusing may kinalaman sa pagkakasakit o pagkakapinsala.
- ◆ Ginagamit ang *Sickness Notification form* para maipaalam sa SSS ang pagkakasakit o pagkakapinsala mo.

Ibuod Natin

1. Batay sa iyong arawang sahod ang buwanang suweldong natatanggap mo. ₱250.00 ang pinakamaliit na arawang sahod. Maaaring magbago ang sahod mo bawat buwan batay sa mga sumusunod:

- ◆ mga dagdag na sahod kapag nagtrabaho ka ng *overtime*
- ◆ mga kinakaltas sa suweldo
- ◆ pagbabayad ng mga utang at buwanang ambag sa SSS at GSIS

May kaukulang porsiyentong dinadagdag sa iyong sahod bawat oras batay sa araw kung kailan ka nagtrabaho ng *overtime*.

- ◆ Sa mga pangkaraniwang araw makatatanggap ka ng dagdag na 25% sa iyong regular na sahod (1.25).
- ◆ Kapag mga Sabado makatatanggap ka ng sahod na katumbas ng iyong regular na suweldo na may dagdag na 30% (1.30).
- ◆ Kapag mga araw ng Linggo at *holidays* matatanggap mo ang iyong regular na suweldo na may dagdag na 40% (1.40).

2. Katungkulan ng iyong amo o employer na

- ◆ magbayad ng kanilang parteng halaga sa iyong ambag sa SSS o GSIS
- ◆ ipadala ang mga kinakaltas at mga kabayaran sa SSS o GSIS sa natatamang panahon

Bilang manggagawa, maging sa pribado man o sa pamahalaan, karapatan mo na maging kasapi ng SSS o GSIS.

3. Kapag nagkasakit ka o napinsala habang nagtatrabaho, makakakuha ka ng mga benepisyo mula sa SSS o GSIS, tulad ng:

- ◆ *salary loans*
- ◆ *hospitalization benefits*
- ◆ *disability benefits*
- ◆ *death benefits*

Mababatay sa iyong mga buwanang ambag at sa bilang ng mga taon ng pagiging kasapi ang halaga ng salapi na maaari mong matanggap.

Mahalaga na nasasaayos (*up to date*) ang iyong mga buwanang ambag o bayad kapag humihingi ng mga tulong.

Anu-ano ang mga Natutuhan Mo?

A. Bilugan ang titik ng tamang sagot.

1. Maaaring kuwentahin ang iyong _____ sa pamamagitan ng pormulang: suweldo bawat oras $\times$ porsiyentong singil sa overtime $\times$ bilang ng mga oras ng overtime work.
  - a. suweldo bawat oras
  - b. arawang suweldo
  - c. overtime pay
  - d. buwanang suweldo
2. Ang _____ ang ahensiya na nagbibigay ng insurance at mga benepisyo sa mga kawani ng pamahalaan.
  - a. *Employees' Compensation Committee*
  - b. *Government Service Insurance System (GSIS)*
  - c. *Social Security System (SSS)*
  - d. Pribadong kompanya
3. Kung nagtrabaho ka ng overtime sa mga pangkaraniwang araw, mababayaran ka ng kaukulang halaga sa bawat oras na tinrabaho mo na may dagdag na _____.
  - a. 30%
  - b. 50%
  - c. 40%
  - d. 25%
4. Tinatawag na _____ ang halagang binabawas ng iyong amo mula sa iyong suweldo.
  - a. kaltas o deduction
  - b. porsiyento
  - c. overtime pay
  - d. sahod
5. Pinapayagan ka ng kaukulang bilang ng di-pagpasok sa trabaho dulot ng pagkakasakit dahil sa iyong _____.
  - a. vacation leave
  - b. sick leave

- c. leave without pay
  - d. absence without leave
6. Ang _____ ang ahensiya na nagbibigay ng insurance at mga benepisyong sa mga manggagawa ng mga pribadong kompanya.
- a. *Employees' Compensation Committee*
  - b. *Government Service Insurance System (GSIS)*
  - c. *Social Security System (SSS)*
  - d. Pribadong kompanya
7. Tinatawag na _____ ang minsanang bigay na sahod na may halagang katumbas ng tinantiyang halaga ng pinsalang natamo ng isang tao.
- a. hospitalization benefit
  - b. buwanang ambag o monthly contribution
  - c. pagiging baldado o incapacitation
  - d. lump sum
8. Itinuturing ng SSS/GSIS bilang _____ ang ganap na pagkabulag ng dalawang mata, pagkawala ng parehong paa o parehong kamay, permanente at lubusang pagkalumpo ng parehong binti o parehong braso at pinsala sa utak na nauwi sa pagkasira ng isipan.
- a. permanent total disabilities
  - b. permanent partial disabilities
  - c. incapacity
  - d. work-related accidents
9. Tinatawag na _____ ang pinakamababang sahod na maaaring tanggapin ng isang manggagawa.
- a. suweldo bawat oras
  - b. arawang suweldo
  - c. buwanang suweldo
  - d. minimum wage
10. Maaaring mahanap sa _____ ang mga batas na sumasakop sa mga benepisyong matatanggap ng mga manggagawa mula sa SSS.
- a. pay slip
  - b. *Employees' Compensation and State Insurance Fund*

- c. Aklat Apat
- d. Labor Code

B. Basahin ang kalagayan sa ibaba at kuwentahin ang mga halagang hinihingi.

Tumatanggap si Vangie ng buwanang sahod na ₱8,000.00. Siya at ang kaniyang mga kasamahan ay nakatatanggap ng buwanang rice allowance na nagkakahalagang ₱1,000.00. Bago pa man matanggap ni Vangie ang kaniyang pay slip, kinukuwenta na niya ang halagang matatanggap niya mula sa kahera. Tulungan mo siyang magkuwenta ng kaniyang (1) mga kaltas sa pagkahuli sa pagpasok sa trabaho, (2) kabuuang mga kaltas, (3) OT pay, (4) kabuuang sahod o *gross pay* at (5) netong sahod o *net pay*.

Apat na beses siyang nahuli sa pagpasok sa trabaho noong buwan ng Nobyembre: 10 minuto noong ika-3, 25 minuto noong ika-16, isang oras at 15 minuto noong ika-22, at 18 minuto noong ika-27. Noong ika-10, 11, 20 at 21 ng Nobyembre (mga pangkaraniwang araw ng trabaho), nagtrabaho siya ng overtime ng tatlong oras bawat araw. Noong ika-5 at 12 ng Nobyembre (parehong araw ng Linggo), nagtrabaho siya mula 8:00 ng umaga hanggang 3:00 ng hapon. Ang karaniwang mga oras ng pagtatrabaho ay mula 8:00 ng umaga hanggang 5:00 ng hapon. Patakaran ng kanilang opisina na hatiin ang buwanang sahod sa 22 araw para makuha ang arawang suweldo. Ganito ang anyo ng pay slip ni Vangie kung walang mga kaltas, OT pay, kabuuang sahod at netong sahod.

88-38663		EVANGELINE BARRIOS	
Malabon Textile Factory			
Abiso para sa kinita ng Manggagawa			
Ika-1 hanggang ika-30 ng Nobyembre, 2000			
		Buwanang sahod:	₱8,000.00
Arawang sahod	363.65	Bawas para sa pag-ali nang maaga/	
Sahod sa bawat oras	45.45	pagdating nang huli	(1)
Basic Pay	8,000.00	Kontribusyon para sa SSS	266.70
Allowance	1,000.00	PHILHEALTH	62.50
Karaniwang OT Pay	(3)	PAG-IBIG	200.00
OT Pay tuwing linggo	(3)	WITHHOLDING TAX	150.00
		Utang sa SSS	712.98
Kabuuang Bayad	(4)	Kabuuang Kaltas	(2)
Kabuuang Kaltas			=====
Neto	(5)		
	=====		

Isulat ang iyong mga pagkuwenta at mga sagot sa kahon sa ibaba.

Nasagutan mo ba ang lahat ng mga tanong? Ihambing ang iyong mga sagot sa *Batayan sa Pagwawasto* sa mga pp. 61–66.

Kung nakakuha ka ng puntos na:

0 – 4	Kailangan mong pag-aralan muli ang buong modyul.
5 – 8	Kailangan mong magbalik-aral sa mga bahagi ng modyul na hindi mo naintindihan.
9 – 12	Magaling! Balik-aralan ang mga sagot sa mga katanungan na hindi mo nasagutan ng wasto.
13 – 15	Napakagaling! Marami kang natutuhan sa modyul na ito. Maaari ka nang pumunta sa susunod na modyul.

Batayan sa Pagwawasto

A. Anu-ano na ang mga Alam Mo? (pahina 2)

1. **Oo.** Kasi sa mga panahong nahuli ka sa pagdating sa trabaho, hindi ka kapakipakinabang. May karapatan ang amo mo na magkaltas mula sa iyong sahod ng kaukulang halaga sa bawat minutong nahuli ka.
2. **Oo.** Bilang manggagawa, may karapatan kang malaman kung paano kinukuwenta ang iyong sahod.
3. **Oo.** Walang magbibigay sa iyo ng trabaho kung hindi mo gagawin ng mahusay ang iyong trabaho. Tungkulin mong gawin nang mahusay ang iyong trabaho para sa kompanyang iyong pinagtatrabahuhan.
4. **Oo.** Maaaring iawas sa *sick* o *vacation leave credits* ang hindi pagpasok sa trabaho dahil sa sakit o pinsala.
5. **Oo.** Pananagutan ng amo mo ang iyong kalusugan at kaligtasan sa pinagtatrabahuhan. Kung maaksidente ka habang nagtatrabaho, sagutin ka ng iyong amo.
6. **Oo.** May mga nakatakda ang SSS/GSIS para sa lahat ng uri ng sakit, kahit na yung mga walang kaugnayan sa trabaho.
7. **Oo.** Bilang manggagawa may karapatan kang makatanggap ng mga benepisyong medikal at kabayaran sa pagkakasakit para sa mga pinsalang may kaugnayan sa trabaho.
8. **Hindi.** Kahit na may sarili kang trabaho (*self-employed*) maaari ka pa rin magkusang loob na maging kasapi ng SSS.
9. **Oo.** Hindi ka dapat magtrabaho ng lampas sa walong oras maliban na lamang kung babayaran ka at kung may matinding pangangailangan na gawin.
10. **Oo.** Dapat mong bayaran ang kahit na sinuman ng halagang nauukol sa kaniya.

B. Aralin 1

Magbalik-aral Tayo (pp. 13–14)

1. Nadarama ni Ginoong Husto na alam nila Siony at Lina ang kanilang mga karapatan at mga benepisyo bilang manggagawa. Mababayaran sila ni Ginoong Husto para sa kanilang dagdag na trabaho ayon sa mga nakasaad sa batas.
2. Ginamit ni Siony at Lina ang sumusunod na mga pormula para kuwentahin ang kanilang overtime pay:

a.
$$\frac{\text{Arawang sahod}}{8 \text{ oras}} = \text{suweldo bawat oras}$$

$$\frac{\text{₱ } 250.00}{8} = \text{₱ } 31.25 \text{ (suweldo bawat oras)}$$

b.
$$(\text{suweldo bawat oras}) (\text{bilang ng mga oras ng overtime work})(1.25) = \text{overtime pay}$$

$$\text{₱ } 31.25 \times 6 \text{ oras} \times 125\% = \text{₱ } 234.375 \text{ o } \text{₱ } 234.40$$

c.
$$\text{Overtime pay} + \text{lingguhang sahod} = \text{kabuuang lingguhang sahod}$$

$$\text{₱ } 234.40 + \text{₱ } 1,500.00 = \text{₱ } 1,734.40$$

3. Ginamit ni Siony at Lina ang sumusunod na mga pormula para kuwentahin ang kanilang mga kaltas:

a.
$$\frac{\text{Arawang sahod}}{8 \text{ oras}} = \text{suweldo bawat oras}$$

$$\frac{\text{₱ } 250.00}{8} = \text{₱ } 31.25$$

b.
$$\text{suweldo bawat oras} \div 60 = \text{suweldo bawat minuto}$$

$$\text{₱ } 31.25 \div 60 = \text{₱ } 0.52$$

c.
$$(\text{suweldo bawat minuto})(\text{bilang ng mga minutong nahuli sa pagpasok}) = \text{halaga ng kaltas}$$

$$\text{₱ } 0.52 \times 135 = \text{₱ } 70.20$$

$$\text{lingguhang sahod} - \text{halaga ng kaltas} = \text{kabuuang lingguhang sahod}$$

$$\text{₱ } 1,500.00 - \text{₱ } 70.20 = \text{₱ } 1,429.80$$

4. Hindi. Parehong agrabyado sina Siony at Lina kung papayag sila sa alok ni Ginoong Husto. Dapat silang makatanggap ng overtime pay na nagkakahalaga ng ₱ 234.40. $\text{₱ } 234.40 - \text{₱ } 50.00 = \text{₱ } 184.40$. Malulugi sila ng ₱ 184.40 kung ₱ 50.00 lang ang ibabayad sa kanila.

Subukan Natin Ito (pp. 16–17)

1. ₱ 365.60 ang sagot.

Binigay: 8:15 ng umaga hanggang 6:15 ng gabi = 10 oras

Menos isang oras na *lunch break* $\frac{- 1 \text{ oras}}{9 \text{ oras na overtime work}}$

₱ 31.25 = suweldo bawat oras

Solusyon:

OT pay = suweldo bawat oras $\times$ bilang ng mga oras ng OT work $\times$ 1.30
(OT percentage rate pang Sabado)

$$= \text{₱ } 31.25 \times 9 \times 1.3$$

$$= \text{₱ } 365.60$$

2. ₱ 351.55 ang sagot .

Binigay: 5:00 ng hapon hanggang 8:00 ng gabi = 3 oras bawat araw sa 3 araw

Kabuuang bilang ng mga oras = 3 oras $\times$ 3 araw = 9 oras

₱ 31.25 = suweldo bawat oras

Solusyon:

OT pay = suweldo bawat oras $\times$ bilang ng mga oras ng OT work $\times$ 1.25 (OT percentage rate pang karaniwang mga araw ng trabaho)

$$= \text{₱ } 31.25 \times 9 \times 1.25$$

$$= \text{₱ } 351.55$$

3. Ang sagot ay ₱ 306.25.

Binigay: 9:35 ng umaga hanggang 5:35 ng hapon = 8 oras

$\frac{- 1 \text{ oras na lunch break}}{7 \text{ oras na overtime work}}$

₱ 31.25 = suweldo bawat oras

Solusyon:

OT pay = suweldo bawat oras $\times$ bilang ng mga oras ng OT work $\times$ 1.40 (OT percentage rate pang Linggo)

$$= \text{₱ } 31.25 \times 7 \times 1.40$$

$$= \text{₱ } 306.25$$

Subukan Natin Ito (pahina 18)

1. ₱148.40 ang sagot.

Binigay: Suweldo = ₱250 bawat araw

Bilang ng oras ng pagkakahuli	= 3 oras (unang beses), Miyerkoles
	1 oras at 45 minuto –
	(pangalawang beses)

Kabuuang bilang ng oras ng pagkakahuli = 4 oras at 45 minuto

Solusyon:

- a. Para makuha ang suweldo bawat minuto, hatiin ang ₱250.00 sa 8 oras tapos hatiin ang sagot (*quotient*) sa 60 minuto.

$$\text{₱ } 250.00 \div 8 = \text{₱ } 31.25 \text{ (suweldo bawat oras)} \div 60 = \text{₱ } 0.52 \text{ (suweldo bawat minuto)}$$

- b. Para kuwentahin ang kaukulang kaltas sa 4 oras ng pagkakahuli, imultiplika ang 4 oras sa ₱31.25 (suweldo bawat oras).

$$4 \text{ oras} \times \text{₱ } 31.25 = \text{₱ } 125.00 \text{ (mga kaltas sa 4 oras ng pagkakahuli)}$$

- c. Para kuwentahin ang kaukulang kaltas sa 45 minuto ng pagkakahuli, imultiplika ang 45 minuto sa ₱0.52 (suweldo bawat minuto).

$$45 \text{ minuto} \times \text{₱ } 0.52 = \text{₱ } 23.40 \text{ (mga kaltas sa 45 minuto ng pagkakahuli)}$$

- d. Para makuha ang kabuuang kaltas, idagdag ang mga kaltas sa 4 oras ng pagkakahuli sa mga kaltas sa 45 minuto ng pagkakahuli.

$$\text{₱ } 125 + \text{₱ } 23.40 = \text{₱ } 148.40 \text{ (kabuuang mga kaltas sa 4 oras at 45 minuto ng pagkakahuli)}$$

2. ₱62.50 ang sagot.

Binigay: Suweldo = ₱250/bawat araw

8:00 hanggang 10:00 ng umaga (2 oras ng pagkakahuli)

- a. Para makuha ang suweldo bawat oras, hatiin ang ₱250.00 sa 8 oras.

$$\text{₱ } 250.00 \div 8 = \text{₱ } 31.25$$

- b. Para makuha ang kabuuang kaltas sa 2 oras ng pagkakahuli, imultiplika ang suweldo bawat oras sa 2 oras.

$$\text{₱ } 31.25 \times 2 \text{ oras} = \text{₱ } 62.50 \text{ (kabuuang mga kaltas sa 2 oras ng pagkakahuli)}$$

Subukan Natin Ito (pahina 21)

1. 7 oras ang sagot.

Binigay: ₱31.25 (suweldo bawat oras)

₱273.45 (overtime pay pang karaniwang araw ng trabaho)

Solusyon:

Hatiin ang overtime rate para sa karaniwang araw ng trabaho sa suweldo bawat oras, tapos hatiin ang *quotient* sa 1.25 (OT percentage rate pang karaniwang araw ng trabaho)

$$\text{₱ } 273.45 \div \text{₱ } 31.25 = \text{₱ } 8.75 \div 1.25 = 7 \text{ oras}$$

2. 6 oras ang sagot.

Binigay: ₱31.25 (suweldo bawat oras)

₱245.75 (overtime pay pang Sabado)

Solusyon:

Hatiin ang overtime rate pang Sabado sa suweldo bawat oras, tapos hatiin ang *quotient* sa 1.30 (OT percentage rate pang Sabado)

$$\text{₱ } 245.75 \div \text{₱ } 31.25 = \text{₱ } 7.864 \div 1.30 = 6.04 \text{ o } 6 \text{ oras}$$

3. 3 oras ang sagot.

Binigay: ₱31.25 (suweldo bawat oras)

₱131.25 (overtime pay pang Linggo)

Solusyon:

Hatiin ang overtime rate pang Linggo sa suweldo bawat oras, tapos hatiin ang *quotient* sa 1.40 (OT percentage rate pang Linggo)

$$\text{₱ } 131.25 \div \text{₱ } 31.25 = \text{₱ } 4.2 \div 1.40 = 3 \text{ oras}$$

4. Ang sagot ay 2.23 oras.

Binigay: ₱31.25 (suweldo bawat oras)

₱69.90 (kaltas sa pagkakahuli)

Solusyon:

Hatiin ang kaltas sa pagkahuli sa suweldo bawat oras para makuha ang kabuuang mga oras ng pagkakahuli.

$$\text{₱ } 69.90 \div \text{₱ } 31.25 = 2.23 \text{ oras}$$

Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan (pp. 22–23)

1. Hindi dapat kaltasan ang suweldo ni Bart. Ayon sa batas, dapat na makatanggap ang mga manggagawa ng kanilang buong sahod kapag pinauwi sila dahil sa mga pangyayaring hindi nila kontrol, tulad ng mga bagyo.
2. **Binigay:** ₱ 300.00 (arawang sahod)

Lunes	=	40 minutong huli sa trabaho
Miyerkoles	=	30 minutong huli sa trabaho
Huwebes	=	60 minutong huli sa trabaho
		130 minutong huli sa trabaho

Solusyon:

$$\frac{\text{₱ } 300}{8 \text{ oras}} = \text{₱ } 37.50 \text{ (sahod bawat oras)}$$

$$\frac{\text{₱ } 37.50}{60 \text{ minuto}} = \text{₱ } 0.625 \text{ (sahod bawat minuto)}$$

$$\text{₱ } 0.625 \times 130 \text{ minuto} = \text{₱ } 81.25 \text{ (halagang iaawas sa sahod ni Crisabel para sa isang linggo)}$$

$$\text{₱ } 300.00 \times 6 \text{ na araw} = \text{₱ } 1,800.00 \text{ (regular na sahod mula Lunes hanggang Sabado)}$$

$$\text{₱ } 1,800.00 - \text{₱ } 81.25 = \text{₱ } 1,718.75 \text{ (kabuuang sahod ni Crisabel para sa isang linggo)}$$

3. **Binigay:** ₱ 250.00 bawat araw

Limang araw bawat linggo

Tatlong oras ng overtime bawat araw sa loob ng limang araw

Walang oras ng overtime sa Sabado

Solusyon: ₱ 250.00

$$\frac{\text{₱ } 250.00}{8 \text{ oras}} = \text{₱ } 31.25 \text{ (sahod sa bawat oras)}$$

$$\text{₱ } 31.25 \times 1.25 \times 3 \text{ oras} = \text{₱ } 117.20 \text{ (overtime pay bawat araw)}$$

$$\text{₱ } 117.20 \times 5 \text{ araw} = \text{₱ } 586 \text{ (OT pay para sa limang araw)}$$

$$\text{₱ } 31.25 \times 1.3 \times 8 = \text{₱ } 325 \text{ (OT pay para sa Sabado)}$$

$$\text{₱ } 250 \times 5 \text{ araw} = \text{₱ } 1,250.00 \text{ (regular na lingguhang sahod)}$$

$$\text{₱ } 1,250.00 + \text{₱ } 586.00 + \text{₱ } 325.00 = \text{₱ } 2,161.00 \text{ (kabuuang sahod ni Nardo para sa isang linggo)}$$

C. Aralin 2

Magbalik-aral Tayo (pahina 35)

1. Nahulog si Tomas mula ikatlong palapag ng gusaling tinatayo nila at bumagsak siya sa balde at lata ng mga pintura.
2. Ang SSS o *Social Security System*. Isa itong ahensiya ng pasegurohan para sa mga manggagawa sa mga pribadong kompanya.

Ang GSIS o *Government Service Insurance System*. Isa itong ahensiya ng pasegurohan para sa mga manggagawa ng pamahalaan.

Hangarin ng parehong ahensiya na mabigyan ng proteksiyon ang manggagawa at ang kaniyang pamilya. Nagbibigay ng tulong ang mga ahensiyang ito sa mga panahong hindi makapagtatrabaho ang manggagawa at kung may pangangailangang pinansiyal.

3. hospitalization benefits
4. Dapat kasapi si Tomas sa SSS nang hindi bababa sa tatlong taon.
5. Ang lump sum o minsanang bigay ng halagang katumbas ng kapansanang tinamo niya.

Pag-isipan Natin Ito (pp. 37–38)

1. Maaaring oo o hindi. Depende sa mag-aaral ang sagot.
2. Bilang miyembro ng SSS o GSIS:

Susubukan kong bayaran nang regular ang buwanang kontribusyon ko para sa sarili kong kapakanan.

Sisiguruhin kong ipinapadala ng aking amo ang mga kontribusyon ko. Magbabasa pa ako ng mga impormasyong tungkol dito.

3. Kung hindi miyembro ng SSS o GSIS:

Kakausapin ko ang aking amo. Hihikayatin ko siyang pasalihin ako sa SSS. Magbabasa pa rin ako ng mga impormasyong tungkol dito.

Magbalik-aral Tayo (pahina 47)

1. Ang SSS E-1 form ang pinakaunang dokumentong pupunan kapag sasapi sa SSS.
2. Naglalaman ito ng mga mahahalagang impormasyon tungkol sa miyembro at ang kaniyang pamilya na kanya ring mga beneficiary.
3. Importante ang SSS ID dahil ipinakikita nito na lehitimong miyembro ng SSS ang isang tao. Ginagamit ito kapag pinapadala ang kontribusyon sa SSS.
4. Ang *Claim for Disability Benefit form*
5. Ang *Sickness Notification form*

D. Alamin Natin ang Iyong mga Natutuhan (*pahina 48*)

1. tatlo
2. SSS o *Social Security System*
3. GSIS o *Government Service Insurance System*
4. permanent partial disability
5. permanent total disability

E. Anu–ano ang mga Natutuhan Mo? (*pp. 50–53*)

1. (c) ang tama. Ang overtime pay ay kabayaran para sa trabahong ginawa mo higit sa regular na walong oras.

Mali ang (a), (b) at (d). Mga sahod ito na kinuwenta batay sa oras, araw at buwan, alinsunod sa pagkakasunod-sunod.

2. (b) ang tama. Pampamahalaang ahensiya ng pasegurohan ang GSIS na nagseseguro at nagbibigay ng benepisyo sa mga manggagawa sa pamahalaan.

Mali ang (a). Ang *Employee’s Compensation Committee* ay ahensiyang naglilimita ng benepisyong maaaring makuha ng mga manggagawa.

Mali ang (c). Isang ahensiya ng pasegurohan ang SSS na nagseseguro at nagbibigay ng benepisyo sa mga manggagawa ng pribadong kompanya.

Mali ang (d). Ang pribadong kompanya ay kung saan nagtatrabaho ang isang empleyado.

3. **(d)** ang tama. Makakukuha ka ng karagdagang 25% ng sahod mo oras-oras para sa bawat oras mong ipinag-overtime.
 Mali ang (a). Apatnapung porsiyento ang idadagdag sa iyo oras-oras kapag nagtrabaho ka ng Linggo.
 Mali ang (b). Walang nakatakda para sa karagdagang 50% sa sahod oras-oras.
 Mali ang (c). Tatlung porsiyento ang idadagdag sa sahod mo oras-oras kapag nagtrabaho ka ng Sabado.
4. **(a)** ang tama. Kaltas o bawas ang salitang ginagamit sa halagang inaalis ng iyong amo sa iyong sahod. Kabilang na rito ang multa para sa iyong pagkahuli sa pagpasok sa trabaho at ang kontribusyon mo sa SSS o GSIS.
 Mali ang (b). Mga porsiyento ang idinaragdag sa iyong sahod kapag nag-overtime ka.
 Mali ang (c). Ang overtime pay o OT pay ang mga salitang ginagamit sa bayad para sa trabahong labis sa regular na oras ng pagtatrabaho.
 Mali ang (d). Sahod ang nakukuha mong kapalit ng iyong pagtatrabaho sa karaniwang oras.
5. **(b)** ang tama. Tumutukoy ang sick leave sa bilang ng pinahihintulutang pagliban dahil sa pagkakasakit.
 Mali ang (a). Tumutukoy ang vacation leave sa bilang ng pinahihintulutang pagliban na maaari mong gamiting para magpahinga, liwaliw o magbakasyon.
 Mali ang (c). Tumutukoy ang Leave without pay o leave na walang bayad sa mga paglibang higit sa pinahihintulutang bilang pagliban. Hindi na nakatatanggap ng sahod ang empleyado dahil dito.
 Mali ang (d). Tumutukoy ang *Absence without leave* o paglibang walang leave sa mga paglibang walang pahintulot mula sa may patrabaho.
6. **(c)** ang tama. Nagseserbisyo ang SSS sa mga empleyado ng mga pribadong kompanya.
 Mali ang (a). Ang *Employees' Compensation Committee* ang nagtatakda ng mga patakarang ukol sa kahilingan para sa benepisyo.
 Mali ang (b). Nagseserbisyo ang GSIS sa mga empleyado ng pamahalaan.
 Mali ang (d). Hindi mga ahensiya ng pasegurohan ang mga pribadong kompanya.

7. **(d)** ang tama. Lump sum ang tawag sa itinakdang kabuuang bayad para sa kapinsalaan o kapansanang natamo.

Mali ang (a). Hospitalization benefit o benepisyo para sa pagkakaospital ang tawag sa libreng serbisyong medikal at mga kagamitan sa ospital na ibinibigay ng SSS.

Mali ang (b). Buwanang kontribusyon ang tawag sa mga ipinapadala ng mga kasapi at kanilang mga amo sa SSS.

Mali ang (c). Nangangahulugang ang pagkabaldado o incapacitation ay kawalang-kaya sa pagtatrabaho.

8. **(a)** ang tama. Kapag ang isang manggagawa ay nakararanas ng kahit anong kondisyong nabanggit na, sinasabing dumaranas siya ng permanent total disability (permanente at ganap na kabuuang pagkabalda).

Mali ang (b). Tumutukoy ang permanent partial disability sa kawalan ng isang daliri sa kamay o paa, isang kamay, isang braso, isang paa, isang binti, isa o dalawang tainga, ng pandinig ng isa o dalawang tainga at paningin ng isang mata.

Mali ang (c). Kawalang-kaya sa pagtatrabaho ang pagkabaldado, maging ito ay permanent partial (permanenteng bahagi) o permanent total (permanenteng kabuuan).

Mali ang (d). Ang mga aksidenteng may kaugnayan sa trabaho ay hindi inaasahan o hindi pinaplanong mga pangyayari sa oras ng trabaho.

9. **(d)** ang tama. Minimum wage ang tawag sa pinakamababang sahod na pinahihintulutan at maaaring tanggapin ng isang manggagawa para sa serbisyo o trabahong ginawa. Itinakda ito ng batas at ang pamahalaan lamang ang maaaring magpalit dito.

Mali ang (a). Tumutukoy ang sahod oras-oras sa halagang natatanggap para sa bawat oras ng serbisyo o trabahong ginawa. Itinakda ito ng batas at ang pamahalaan lamang ang maaaring magbago nito.

Mali ang (b). Tumutukoy ang arawang sahod sa halagang natatanggap sa bawat araw ng pagseserbisyo o pagtatrabaho.

Mali ang (c). Tumutukoy ang buwanang sahod sa halagang natatanggap sa bawat buwan ng pagseserbisyo o pagtatrabaho.

10. **(c)** ang tama. Naglalaman ang Aklat Apat ng mga batas tungkol sa benepisyo na maaaring hingin ng manggagawa mula sa SSS. Tinatalakay nito ang kanilang kalusugan, kaligtasan at iba pang mga benepisyonang maaaring matanggap mula sa SSS.

Mali ang (a). Naglalaman ang pay slip ng lahat impormasyon tungkol sa sahod ng manggagawa.

Mali ang (b). Ang *Employees Compensation at State Insurance Fund* ay mahahanap sa ikalawang aklat ng Aklat Apat.

Mali ang (d). Ang *Labor Code* ay kalipunan ng mga batas na tumutukoy sa manggagawa.

- B. 1. Bawas para sa pagdating nang huli – ₱96.96

Binigay: Ika-3 – sampung minuto

Ika-16 – 25 minuto

Ika-22 – isang oras at 15 minuto ($60 + 15 = 75$ minuto)

Ika 27 – 18 minutes

128 minutong nahuli sa trabaho

Solusyon:

Sahod sa bawat minuto = $\text{sahod sa bawat oras} \div 60 \text{ minuto}$

$$= ₱45.45 \div 60$$

$$= ₱0.7575$$

Kaltas para sa pagdating ng huli sa trabaho = $\text{bilang ng minutong nahuli} \times \text{kada minuto sahod}$

$$= ₱128 \times 0.7575$$

$$= ₱96.96$$

2. regular na OT pay – ₱681.75

Binigay: Tatlong oras na overtime sa loob ng apat na araw

(Nobyembre 10, 11, 20 at 21) = $3 \times 4 = 12$ oras ng overtime

Sahod oras-oras = ₱45.45

Solusyon:

Regular na OT pay = $\text{sahod oras-oras} \times \text{bilang ng oras na nag-overtime} \times 1.25$

$$= ₱45.45 \times 12 \times 1.25$$

$$= ₱681.75 \text{ (regular na OT pay)}$$

3. Bayad sa overtime tuwing Linggo – ₱763.56

Binigay: Ika-5 ng Nobyembre – 6 na oras

Ika-12 ng Nobyembre – 6 na oras

12 oras na kabuuang overtime

Sahod oras-oras – ₱45.45

Solusyon:

Bayad sa overtime tuwing Linggo = $\text{sahod oras-oras} \times \text{bilang ng oras na nag-overtime} \times 1.25$

$$= ₱ 45.45 \times 12 \times 1.40$$

$$= ₱ 763.56 \text{ (bayad sa overtime sa Linggong ito)}$$

4. Gross pay – ₱ 10,445.31

Binigay: <i>Basic pay</i>	₱ 8,000.00
Allowance para sa bigas	1,000.00
	<hr/>
	9,000.00

Solusyon:

$$\begin{aligned} \text{Gross pay} &= \text{basic pay} + \text{allowance para sa bigas} + \text{regular na bayad para sa OT} + \text{OT pay na pang-Linggo} \\ &= ₱ 8,000.00 + ₱ 1,000.00 + ₱ 681.75 + ₱ 763.56 \\ &= ₱ 10,445.31 \end{aligned}$$

5. Kabuuan ng kinaltas – 1,486.14

Binigay: Kontribusyon para sa SSS	₱ 266.70
PhilHealth	62.50
Kontribusyon para sa PAG-IBIG	200.00
Kinakaltas para sa buwis sa sahod (<i>withholding tax</i>)	150.00
Pagkakautang sa SSS	712.98

Solusyon:

$$\begin{aligned} \text{Kabuuan ng kinaltas} &= \text{Kontribusyon para sa PhilHealth} + \\ &\quad \text{Kontribusyon para sa PAG-IBIG} + \text{Kinakaltas para sa buwis sa sahod (withholding tax)} + \text{Pagkakautang sa SSS} + \text{kaltas para sa oras na pumasok nang huli} \\ &= ₱ 266.70 + 62.50 + 200.00 + 150.00 + 712.98 + 96.96 \\ &= ₱ 1,489.14 \end{aligned}$$

6. Neto – ₱ 8,956.17

Solusyon:

$$\begin{aligned}\text{Neto} &= \text{Gross pay} - \text{Kabuuan ng mga kaltas sa suweldo} \\ &= \text{₱ } 10,445.31 - \text{₱ } 1,489.14 \\ &= \text{₱ } 8,956.17\end{aligned}$$

88-38663

EVANGELINE BARRIOS

Malabon Textile Factory

Abiso para sa kinita ng Manggagawa

Mula 1-30 ng Nobyember, 2000

Buwanang sahod: ₱8,000.00

Arawang sahod	363.65	Bawas para sa pag-ali nang maaga/ pagdating nang huli	(1) <u>96.96</u>
Sahod sa bawat oras	45.45	Kontribusyon para sa SSS	266.70
Basic Pay	8,000.00	PHILHEALTH	62.50
Allowance	1,000.00	PAG-IBIG	200.00
Karaniwang OT Pay (3)	681.75	WITHHOLDING TAX	150.00
OT Pay tuwing Linggo (3)	763.56	Utang sa SSS	712.98
Kabuuang Bayad	(4) <u>10,445.31</u>	Kabuuang Kaltas	(2) <u>1,489.14</u>
Kabuuang Kaltas	(5) <u>1,489.14</u>		=====
Neto	8,956.17		
	=====		

Talahuluganan

Amortisasyon Kontribusyon sa isang pondo bilang kabayaran sa utang

Disability Ang kawalan ng kakayahan ng isang taong makapagtrabaho dahil sa pisikal o pangkaisipang kapinsalaan o depekto sanhi ng pagkaka-aksidente

Incapacitation o pagkabaldado Kapinsalaan sa katawan ng isang tao

Kasangkapang medikal Mga saklay, pantulong sa pandinig (*hearing aid*), *wheelchair*, at iba pang mga kagamitan upang matulungang gumaling ang isang pasyente

Lump sum minsanang pagbibigay ng kabuuang halaga na dapat tanggapin

Sahod Suweldo o kita para sa trabahong ginawa

Wage Sahod, kita o suweldo

Mga Sanggunian

Employees' Compensation Benefits and State Insurance Fund (With Implementing Rules), 1998 edition. Employees' Compensation Commission, Ikatlong Palapag, ECC Building, 355 Senator Gil J. Puyat Avenue, Makati City.

Foz, Vicente B., ed. "The Labor Code." *Philippine Law Gazette*. 28 Consul St., South Fairview, Quezon City.

Lacuarta, Gerald G. "Metro Daily Wage Raised to ₱250.00." *Philippine Daily Inquirer*. Available online at http://www.inquirer.net/issues/Oct2000/Oct07/news/news_7.html. Ika-24 ng Nobyembre, petsa nang makuha ang babasahin.

The Social Security System Handbook.